

**SANDIK KURULU
ÜYELERİ VE
GÖZLEMCİLER
(MÜŞAHİTLER) İÇİN
REHBER**

**CUMHURBAŞKANI VE
27. DÖNEM
MİLLETVEKİLİ
GENEL SEÇİMİ**

2018

İÇİNDEKİLER

1- GİRİŞ	3
A- Seçim Bölgesi, Sandık Çevresi, Oy Sandığı.....	3
B- Sandık çevresinde kimler bulunur?.....	3
2- SANDIK ÇEVRESİNDEKİ GÖREVLİLER	4
A- Sandık kurulu kimlerden oluşur?	4
B- “Gözlemci” (Müşahit) kime denir? Görevleri nelerdir?	4
C- Gözlemcinin (Müşahidin) sandık başında bulunma hakkı	6
D- Sandık kurulu üyelerinden gelmeyen olursa ne olacak?	7
E- Sandık Kurulu, yedek üyelerden de tamamlanamaz ve başkan dahil 4 kişinin altına düşerse ne olacak?	7
F- Sandık kurulu üyemiz, kurul görevini yaparken bir yandan da gelmeyen gözlemcimizin (müşahidimizin) görevini nasıl üstlenecek?	8
G- Sandık Kurulu Üyemizin ve Gözlemcinin (Müşahidin) oy kullanması	8
3-SEÇİM ÖNCESİ SORUMLULUKLAR	10
4- OY VERME VE ÖNEMLİ HUSUSLAR	12
A- Oy Nasıl Kullanılır?	12
B- Hangi saatler arasında oy kullanılır?	14
C- Kimler oy kullanabilir?	14
D- Kimlik tespiti	15

E- Oy verme sırasında nelere dikkat edilir?	15
F- Telefon, ses ve görüntü kayıt cihazı.....	18
G- Telefonla görüşme yasağı.....	18
H- Medya mensupları sandık çevresine girebilir mi? ..	18
I- Oy verme işleminin biteceği saat geldiğinde hala seçmen varsa ne olacaktır?	18
J- Oy kullanma bitiminin ilanı	19
5- SEYYAR SANDIKLAR	20
6- OY SAYIM VE DÖKÜMÜ	22
A- Oylar sayılmadan önce neler yapılır?	22
B- Hangi tür zarflar geçersizdir?	23
C- Hangi oy pusulaları geçersizdir?.....	28
7- SONUÇ İLANI	32
8- İTİRAZ VE ŞİKAYETLER	36
135 SAYILI GENELGE.....	41
135/II SAYILI GENELGE.....	93
ŞİKAYET ve İTİRAZ DİLEKÇE ÖRNEKLERİ.....	115

1- GİRİŞ

A- Seçim Bölgesi, Sandık Çevresi, Oy Sandığı: (135 Sayılı Genelge md.18)

Her muhtarlık bir seçim bölgesidir.

Sandık çevresi, oy sandığının konulduğu ve sandık kurulunun görev yaptığı oda, bölüm veya bu amaçla oluşturulan yerdir.

Oy sandıkları; şeffaf, ısıya ve kırılmaya dayanıklı, sert plastikten yapılır.

B- Sandık çevresinde kimler bulunur? (135 Sayılı Genelge md.19)

- Gözlemciler (müşahitler),
- Sandık kurulu başkanı ve sandık kurulu üyeleri,
- Adaylar,
- Milletvekilleri,
- Sandık bölgesinde kayıtlı seçmenler,
- Bina sorumluları,
- Çağrı veya ihbar üzerine gelen görevli kolluk güçleri,
- Siyasi partilerin seçim kurullarına bildirdikleri itiraza yetkili kişiler (seçim kurullarının kendilerine önceden verdikleri belgeler ile),

sandık çevresinde bulunabilirler.

2- SANDIK ÇEVRESİNDEKİ GÖREVLİLER

A- Sandık kurulu kimlerden oluşur? (135 Sayılı Genelge md.2)

Sandık kurulu, bir başkan ve bir kamu görevlisi üye ile son milletvekili seçiminde o ilçede en çok oy alan beş partinin belirleyeceği birer üyeden oluşan 7 kişilik kuruldur. Partimiz tüm sandık kurullarına üye vermektedir.

B- “Gözlemci” (Müşahit) kime denir? Görevleri nelerdir?

Sandık başı işlemlerini takip etmek üzere, siyasi partilerin ve adayların kamu hizmetinden yasaklı olmayan ergin kişiler arasından belirlediği, oy kullanma, sayım – döküm, tasnif ve tutanakların tutulması işlemlerini takip eden yetkiliye “gözlemci” veya “müşahit” denir.

Gözlemci (müşahit), seçimin tarafsız bir şekilde yürütülüp yürütülmediği, sandık kurulunun görevini gerektiği şekilde yapıp yapmadığı gibi hususları denetler. Gerekirse şikayet hakkını kullanır ve bu şikayetini sandık kurulu tutanak defterine mutlaka işletir ve bir suretini alır. Şikayetin kabul edilmemesi durumunda ilçe seçim kurullarına itirazda da bulunabilir.

Oy verme bitip oylar sayıldığında, oy sayılarının yazıldığı ıslak imzalı sandık sonuç tutanağının bir örneğini ilçe başkanlığımıza ulaştırır.

Gözlemci sandık başında sürekli bulunarak;

- Sandık kurulunun oy kullanılması hazırlıklarını doğru yapıp yapmadığını,

- Oy zarfının ve oy pusulalarının sayılıp sayılmadığını,
- Oy zarfının üzerinde ilçe seçim kurulu ve sandık kurulu mührünün olup olmadığını,
- Oy pusulasının arkasında sandık kurulu mührünün olup olmadığını,
- Sayılıp mühürlenmiş oy zarfları ve pusulaların sayıldıkları ve mühürlendiklerine dair tutanak defterindeki iki numaralı tutanağın sandık kurulunca imzalandığını,
- Seçmenlerin kabine cep telefonu veya elektronik eşyalarla girip girmediğini,
- Engellilere ve okuma yazma bilmeyenlere nasıl oy kullandırıldığını,
- Binada görevli diğer seçim görevlilerinin kendi sandığında oy kullanıp kullanmadığını,
- Oy kullanmaya gelen seçmenlerin kimliklerinin oy kullanmaya uygun olup olmadığını,
- Sadece ikinci turda oy kullanabilecek seçmenlerin, sandık seçmen listesinde sadece ikinci turda oy kullanabileceğine ilişkin şerhin olup olmadığını,
- Oy kullanan seçmenin, listede sadece adının karşısını imzalayıp imzalamadığını,
- Oy kullanma saatinin bitiminde sandık başında kaç kişi bulunduğunu,
- Bu kişilerin kimliklerinin toplanıp toplanmadığını,
- Oy kullanma saatinin bitiminden sonra gelen kişilere oy kullandırılıp kullandırılmadığını,
- Zarf sayısı ile oy kullanan seçmen sayısının birbirini tutup tutmadığını,

- Oy pusulalarının doğru sayılıp sayılmadığını,
- Çıkan oyların doğru ittifak, parti ya da adaya yazılıp yazılmadığını,
- Geçersiz oy pusulalarının ve zarfların ayrı paketlenip
- paketlenmediğini,
- Yırtılan, çizilen, üzerine işaret konulan, ittifak dışındaki birden fazla partiye, birden fazla ittifaka ya da birden fazla adaya mühür basılan oy pusulalarının geçersiz sayılıp sayılmadığını,
- Sandık sonuç tutanaklarının toplam oy sayılarını gösterir kısmının doğru doldurulup doldurulmadığını, bu kısmın, oy toplamları ile tutup tutmadığını,
- Sandık sonuç tutanaklarının ıslak imza ile imzalanıp mühürlenip mühürlenmediğini kontrol etmelidir.

Gözlemci, sandık başında herhangi bir aksaklıkla karşılaşırsa **MUTLAKA şikayet yöntemi ile başvuruda bulunmalı** ve bu şikayeti ve sonucunu sandık tutanak defterine işleterek, sandık kurulu kararının bir örneğini almalıdır.

C- Gözlemcinin (Müşahidin) sandık başında bulunma hakkı:

Oy vermenin başlangıcından itibaren gözlemcilerin (müşahitlerin), tüm işlemleri takip etmek ve denetlemek, tutanağa geçirilip geçirilmediğini kontrol etmek ve gerektiğinde itiraz etmek üzere sürekli sandık çevresinde kalma hakkı vardır. Sandık başında 5'ten fazla siyasi parti gözlemcisinin (müşahit) bulunması halinde ad çekme ile belirlenen 5 siyasi parti gözlemcisi sandık başında bulunur. Diğerleri salonda kendilerine ayrılan yerden işlemleri takip edebilir.

DİKKAT: Seçim günü öncesinde, İLÇE BAŞKANLIĞIMIZCA İMZALANAN VE MÜHÜRLENEN Gözlemci (Müşahit) Belgesi” düzenlenerek gözlemcimize (müşahidimize) verilmesi ÇOK ÖNEMLİDİR! Gözlemcimiz (müşahidimiz), bu belge ile görevini yapabilecektir. **Gözlemci belgelerinin ilçe seçim kurulu tarafından onaylanmasına gerek yoktur.** Sorulduğunda geçerli bir kimlik belgesi ile birlikte ibraz edilir.

Sandık kurulu üyelerimiz, diğer parti gözlemcilerinin (müşahitlerinin) belgelerinin de kontrol edildiğinden emin olmalıdır.

D- Sandık kurulu üyelerinden gelmeyen olursa ne olacak?

Eğer sandık kurulu üyelerinden eksik varsa; gelmeyen üye yerine, aynı partinin gönderdiği yedek üye geçer. Ancak 7 kişi toplanamazsa 1 başkan ve 3 üyenin toplanmasıyla kurul oluşur ve çalışmaya başlar. Diğer üyelerin tamamlanması beklenmez.

Başkan ve üyelerin yemin etmesi ile sandık kurulu oluşuktan sonra, görev için gelen yeni üye sandık kuruluna dahil edilemez.

E- Sandık Kurulu, yedek üyelere de tamamlanamaz ve başkan dahil 4 kişinin altına düşerse ne olacak? (135 Sayılı Genelge m12)

Sandık başkanı bu eksikliği o seçim bölgesindeki (o muhtarlıktaki) “okur yazar herhangi bir seçmeni” kurulda görevlendirerek gidermek zorundadır.

DİKKAT: Böyle bir durumla karşılaşırsa, Cumhuriyet Halk Partisi gözlemcisi (müşahidi), o muhtarlık bölgesine

kayıtlıysa mutlaka sandık kuruluna başvurmalı ve kurulda asıl üye olma imkanını kullanmalıdır.

Sandık kurulu üyemiz geldi ama gözlemcimiz (müşahidimiz) gelmedi. Bu durumda ne olacak?

Bu durumda partimizin sandık kurulu üyesi, aynı zamanda gözlemcimizin görevlerini de yerine getirmeye çalışacaktır. Sandık kurulu üyesi sandık kurulunun usulüne uygun işlemler yapması için çalışmalı gerekli karar ve önlemi aldırarak üzere müdahale etmeli gerekirse sandık kurulunun alacağı kararlara muhalefet şerhi koymalıdır.

F- Sandık kurulu üyemiz, kurul görevini yaparken bir yandan da gelmeyen gözlemcimizin (müşahidimizin) görevini nasıl üstlenecek?

Seçimin adil bir şekilde devam etmesini denetleyecek, oyların sayılmasından sonra sandık sonuç tutanağının kurul tarafından imzalanmış mühürlü bir örneğini, gelmeyen gözlemci (müşahit) yerine alıp ilçe başkanlığımıza ulaştıracaktır.

G- Sandık Kurulu Üyemizin ve Gözlemcinin (Müşahidin) oy kullanması:

Gözlemcimiz (müşahidimiz), kendi oy kullanacağı sandıktan başka bir sandıkta görev yapıyor olabilir. Bu durumda gözlemcimiz, sabah görevli olduğu sandıkta görevine başlayacak, uygun bir zamanda oyunu kullanarak yeniden görevli olduğu sandığa gidecektir.

Sandık kurulu asıl üyelerinin isimleri sandık seçmen listesinde yazılı olup, bu kişiler görevli oldukları sandıkta oy kullanırlar. Kendi sandıklarında oy

kullanamazlar. Yedek sandık kurulu üyesi olup da asıl sandık kurulu üyesinin yerine görev alanlar ise uygun bir zamanda oy kullanıp görevine döneceklerdir.

3- SEÇİM ÖNCESİ SORUMLULUKLAR

Sandık başına saat kaçta geleceğiz? (135 Sayılı Genelge md.21)

Sandık kurulu başkanı, ilçe seçim kurulundan aldığı oy pusulası, sandık, torba, seçmen listesi, mühür gibi oy verme araçlarını, oy verme zamanı başlamadan bir saat önce sandığın konulacağı yerde hazır bulundurmak zorundadır.

Sandık kurulu oy vermenin başlamasından bir saat önce oluşturulur.

Bu yüzden, sandık kurulu üyelerimiz ve gözlemcilerimiz (müşahitlerimiz) de, seçim günü oy kullanma başlamadan en az bir buçuk saat önce, yani 06.30'da oy verme yerine gelmiş olmalıdırlar.

Sabah sandık başında olmak çok önemlidir. Aksi halde, sandığın boş şekilde mühürlenmesi, oy pusulalarının sayılıp ayrılması, oy pusulaları ve zarfların ayrı ayrı mühürlenmesi gibi önemli işlemlerin kontrol edilememesi söz konusu olacak, oy/sandık güvenliği riske girecektir.

Sandık kurulunda yer alan başkan ve üyeler önce yemin ederler.

Yemin etme, sandığı yerleştirme, kapalı oy verme yerini düzenleme işleri bittikten sonra, oy pusulaları sayılır, her birinin arkasında herhangi bir yere sandık kurulu mührü basılır.

İlçe seçim kurulu mührünü taşıyan zarflar üzerine ayrıca sandık kurulu mührü de basılır. Böylece zarflar üzerinde iki mühür yer alır.

Dikkat: Boş oy pusulaları ve zarfları ile çuval hiçbir gerekçe ile önceden açılmaz ve işlem yapılmış, mühürlenmiş, hazırlanmış olarak seçim günü sandığa getirilemez. Bu durumun tespiti halinde sandık kurulu üyemiz bunu tutanak defterine geçirmelidir. Bu durum tutanak defterine geçirilmemişse gözlemcimiz, şikayet hakkını kullanmalı ve şikayetinin tutanak defterine geçirilmesini sağlamalıdır.

Bu işler tamamlandığında ve saati geldiğinde, oy verme işlemine geçilir.

4-OY VERME VE ÖNEMLİ HUSUSLAR

A- Oy Nasıl Kullanılır?

Cumhurbaşkanı seçimi ve milletvekili seçimi için ayrı oy pusulaları kullanılır. Sandık kurulu, seçmene iki ayrı oy pusulası ve bir oy zarfı verir.

Cumhurbaşkanı seçimi için;

Cumhurbaşkanı oy pusulasında “Cumhurbaşkanı Adayları” ibaresi ile adayların fotoğrafı, adı ve soyadı yer alır. Oy, adaylardan birine ait alana “evet” ya da “tercih” mührünün basılmasıyla “ince ince” kullanılır.

Oylamanın, tek aday kalması nedeniyle referandum şeklinde yapılması halinde beyaz üzerine “Evet”, kahverengi üzerine “Hayır” ibareleri yazılı, iki ayrı renkten oluşan en son referandumda kullanılan aynı oy pusulası kullanılır.

Milletvekili seçimi için;

Milletvekili birleşik oy pusulasında ittifak unvanı ittifak unvanı bölümü altında ittifaka katılan siyasi partiler diğer siyasi partiler ve bağımsız adayların adı ve soyadı yer alır. Oy, ittifak unvanı, ittifaka katılan siyasi partiler, diğer siyasi partiler veya bağımsız adaylardan birine ait alana “evet” ya da “tercih” mührünün basılmasıyla kullanılır.

Seçmen, oy pusulasında ittifak alanı içinde herhangi bir yere, bir ya da birden fazla kez mühür basabilir. Bu durumda oy geçerli olup ittifaka verilmiş sayılır.

İttifak alanı; İttifak unvanı bölümü ile aralarındaki boşluk dahil ittifak yapan siyasi partilerin sütunlarının tamamını oluşturan çerçevenin içini ifade eder.

İttifak alanı içinde, mührün;

- Bir siyasi partiye ayrılan alana,
- Hem bir siyasi partiye ayrılan alana hem de ittifak unvanı bölümüne,
- İttifak unvanı bölümüne taşıyacak şekilde bir siyasi partiye ayrılan alana basılması halinde bu oy, o siyasi partiye verilmiş sayılır.

Bu haller dışında, mührün yalnız ittifak alanı içine bir veya birden çok kez basıldığı her durumda oy, ittifaka verilmiş sayılır.

Örneğin; seçmen Millet İttifakı alanı içinde:

Yalnızca Cumhuriyet Halk Partisi alanına mühür basarsa, bu oy Cumhuriyet Halk Partisinin olur.

Hem Millet İttifakı yazan alana hem de Cumhuriyet Halk Partisi alanına mühür basarsa bu oy Cumhuriyet Halk Partisinin olur.

Millet İttifakı yazan alan ile Cumhuriyet Halk Partisi alanına taşın şekilde mühür basarsa, bu oy Cumhuriyet Halk Partisinin olur.

Sadece Millet İttifakı yazan alana mühür basarsa bu oy sadece ittifakın olur.

Hem Cumhuriyet Halk Partisi hem de ittifak alanı içindeki bir ya da birden fazla parti alanına mühür basarsa bu oy sadece ittifakın olur.

Hem birden fazla siyasi parti hem de ittifak unvanının bulunduğu alana mühür basarsa bu oy yalnızca ittifakın olur.

İttifakın oyları, partimizle birlikte, ittifakın içinde yer alan diğer partilere de oransal olarak dağıtılacaktır. Bu durum, o seçim çevresinde siyasi partilerin çıkaracağı milletvekili sayısını doğrudan etkileyecektir.

B- Hangi Saatler Arasında Oy Kullanılır? (135 Sayılı Genelge md.25)

Oy verme saat 08.00'da başlar ve 17.00'da biter. Oy vermenin, saatinde başlayıp başlamadığı ve saatinde sonuçlandırılıp sonuçlandırılmadığı tutanak altına alınmalıdır.

Oy verme saati sona erdiğinde sandık başında bulunan kişilerin kimlikleri toplanır. Bu kişilere oy kullanılır. Bu saatten sonra sandık başına gelen kişilere oy kullanılmaz.

Oy verme saatinden sonra gelen kişilere oy kullanılmaya devam edilirse, şikayet yolu ile sandık kuruluna başvurulmalıdır. Şikayet ve verilen karar tutanak defterine geçirilmelidir.

C- Kimler oy kullanabilir?

Kural olarak "sandık seçmen listesinde" adı yazılı olan kişiler oy kullanabilirler. Bunun dışında "Örnek 142" belgesi bulunan görevliler o sandıkta oy kullanabilir. Bu kişilerin isimleri sandık seçmen listesinin altına elle yazılır.

Zihinsel engelli kişilerin seçmen listesinde bulunmamaları gerekir. Ancak, vatandaşın sandık seçmen listesinde adının bulunması halinde, o kişinin zihinsel engelli olup olmadığının tespiti sandık kurulu başkanı, üyeleri veya müşahitlerin yetkisinde olan bir husus değildir. Bu kişilerin oy kullanmasına engel bir fiziksel engeli yoksa, bu kişiler oylarını kullanırlar ancak oy kullanma kabinine başka kimse giremez.

D- Kimlik Tespiti:

Seçmen, Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarasını taşıyan; Türkiye Cumhuriyeti Kimlik Kartı, geçici kimlik belgesi, nüfus cüzdanı, resmi dairelerce verilen soğuk damgalı kimlik kartı, pasaport, evlenme cüzdanı, askerlik belgesi, sürücü belgesi, hakim ve savcılar ile yüksek yargı organı mensuplarına verilen mesleki kimlik kartı, avukat, noter ve askeri kimlik kartı gibi kimliğini tereddütsüz ortaya koyan resimli, resmi nitelikteki belgelerden biri ile kimliğini kanıtladıktan sonra oy kullanabilir.

Dikkat: Fotoğraflı ve T.C. kimlik numaralı olarak belirtilen kimlik tiplerinden biri ile kimlik tespiti yapılamayanlar oy kullanamazlar. Ancak T.C. kimlik numarası olmayan fotoğraflı resmi kimlik belgesinin yanı sıra nüfus müdürlüğünden alınan nüfus kayıt örneği veya seçmen bilgi kağıdının ibrazı halinde oy kullanılabilir.

E- Oy verme sırasında nelere dikkat edilir?

Gebeler, hastalar, engelliler sıra bekletilmeden oylarını kullanırlar. Güvenlik görevlilerinin de bekletilmeden oy kullanmalarına izin verilir. (135 Sayılı Genelge md.32)

Sandık başında seçmene vereceği oy hakkında hiç kimse müdahale, telkin ve tavsiyede bulunamaz. Hiçbir seçmen oyunu kullandıktan sonra sandık başında kalamaz.

Görme engelliler, elleri eksik olanlar, felçliler veya bu gibi bedeni sakatlıkları olanlar, o seçim çevresi seçmeni olan akrabaları ya da başka bir seçmen yardımıyla oylarını kullanırlar. (135 Sayılı Genelge md.30)

Bir seçmen birden fazla engelliye yardım edemez. **Sandık başkanı ya da kurul üyeleri kesinlikle oy kullanma kabinine seçmenle birlikte giremezler. (135 Sayılı Genelge md.30)**

Okur-yazar olmayanlara sandık alanında başkaları yardımında bulunamaz. Bu durumdaki seçmen talep ederse ancak sandık kurulu başkanı gerekli açıklamada bulunabilir. Bu durumda seçmenle birlikte oy verme kabineye kimse giremez. (135 Sayılı Genelge md.31)

Seçmen kapalı oy verme yerinden çıkmadıkça hiç kimse oraya giremez. Oy pusulasını hazırlamak için gerekli normal süreden fazla kapalı oy verme yerinde kalan seçmenler sandık kurulu başkanı tarafından uyarılır. Bu uyarıya rağmen kapalı oy verme yerinden çıkmayan seçmen oradan görevlilerce çıkartılır. (135 Sayılı Genelge md.29)

Dikkat: Sandık kurulu üyelerimiz ve gözlemcilerimiz, oy kullanma süresince asla sandık başından ayrılmayacaklardır.

Oy kullanan seçmen sandığa oyunu attıktan sonra, seçmen listesinde adının karşısını imzalar. İmza atamayanların sol elinin başparmağının izinin alınmasıyla yetinilir. Bu parmağı olmayan seçmenin hangi parmağı bastığı yazılır, hiç parmağı olmayan seçmenin durumu adı karşısına yazılıp başkan tarafından imzalanır.

Kişinin sadece adının karşısını imzaladığı gözlemcimizce kontrol edilmelidir. Aksi durum varsa şikayet yöntemine başvurulmalıdır. İmza işleminin oy kullanmadan SONRA yapılması gerekir. İmza atma işlemi için torbada bulunan imza cetvelinin kullanılması gerekir.

Bir seçmenin adının karşısında imza bulunması halinde o seçmene oy kullanırlmaz. Bu nedenle imzanın doğru alana atılması çok önemlidir.

Sandık seçmen listesinde o sandığın seçmenleri dışında;

- Sandık kurulu başkan ve üyeleri,
- O sandık alanında görevli kolluk kuvvetleri ve bina sorumluları,
- İlçe seçim kurulunca sandık kurulu başkanını ulaştırmakla görevlendirilmiş kişilerin isimleri yer alacaktır.

Bu kişilerin kendi sandık seçmen listelerindeki isimlerinin karşısında ise oy kullanamaz şerhi bulunacaktır. **Kayıtlı oldukları seçim çevresinin dışında oy kullanacak olan görevliler, sadece Cumhurbaşkanı seçimi için oy kullanacaklardır.** Bu durum SEÇSİS tarafından seçmen listelerine işlenmiş olacaktır.

İlçe seçim kurullarınca verilmiş oy kullanmaya izin veren görevli belgesini “Örnek 142” ibraz edenler sandık seçmen listesinde isimleri olmadığı halde o sandıkta oy kullanabilirler. **Sandık kurulu başkanı bu kişilerin görevli belgelerini oy kullandıktan sonra mutlaka alacak ve o kişinin kayıtlı olduğu sandık kuruluna oy kullandığını bildireceklerdir.** Gözlemcimiz (müşahidimiz) bildirme işlemini ilçe başkanlığımıza ileterek takibini yapacaktır.

Milletvekilleri, milletvekili kimliği ve seçmen bilgi kağıdı ile; cumhurbaşkanı ve milletvekili adayları ise herhangi bir il seçim kurulunca cumhurbaşkanı veya milletvekili adayı olduklarına ilişkin meşruhat verilmiş seçmen bilgi kağıtları ile diledikleri sandıkta oy kullanabilirler. (135 Sayılı Genelge md.34)

Dikkat: İlçe seçim kurullarınca verilmiş belgesi olmayan hiçbir görevli, kendi sandığı dışında oy kullanamaz.

F- Telefon, ses ve görüntü kayıt cihazı:

Seçmenlerin yanlarında telefon, fotoğraf makinesi veya herhangi bir kayıt cihazı var ise oy vermeden önce sandık görevlilerine bu cihazların tümünü bırakmaları gerekir. Sandık kurulu üyelerinin bu konuda seçmenleri uyarması gerekir. Ancak, seçmenin üst araması yapılamaz.

G- Telefonla görüşme yasağı:

Sandık çevresinde sadece sandık kurulu üyeleri, görevleriyle ilgili olmak kaydıyla telefon görüşmesi yapabilirler. Diğer kimselerin sandık çevresinde telefon görüşmesi yapmaları yasaktır.

H- Medya mensupları sandık çevresine girebilir mi?

Medya mensuplarının sandık çevresinde, sandık başı işlemlerine engel olmamak şartıyla, haber amacıyla görüntü ve bilgi elde etmeleri serbesttir.

I- Oy verme işleminin biteceği saat geldiğinde hala seçmen varsa ne olacaktır?

Bitiş saati olan 17.00 geldiği halde, sandık başında oy vermek için bekleyen seçmen varsa, bunlar sandık başkanı tarafından sayılır, kimlikleri tespit edilir, toplanır ve bu kişilere sıra ile oyları kullandırılır.

Oy verme bitiş saatinden sonra sandık başına gelen seçmen oy kullanamaz. Aksi durumda şikayet yoluna başvurulmalı ve bu durumun tutanağa geçirilmesi sağlanmalıdır.

J- Oy kullanma bitiminin ilanı:

Oy verme işlemi bittiğinde, sandık kurulu başkanı bunu yüksek sesle ilan eder ve oylamanın bittiğini tutanak defterine geçirir.

Sandık seçmen listesinde olanların tümü oyunu kullanmış olsa bile oy verme işleminin sona erme saatinden önce sandıklar açılmaz.

5- SEYYAR SANDIKLAR

İlçe merkezinde, devamlı yatağa bağımlı kişilerin oy kullanması için seyyar sandık veya sandıklar oluşturulmasına karar verilmiş olabilir.

Seyyar sandıklar ilçedeki bir sandık ile ilişkilendirilir.

Seyyar sandık kurullarının üye sayısı diğer sandıklar kadardır.

Oy kullanma günü seyyar sandık kurulu başkan ve üyeleri saat 06.00'da ilçe seçim kurulunda hazır bulunurlar.

İlçe seçim kurulu seyyar sandık kuruluna gerekli materyalleri verir ve araç tahsisi yapar.

Oy kullanma saatinin başlamasından sonra seyyar sandık kurulları, kendi planlamalarına göre oy kullanacak kişilerin adreslerine giderek bu kişilerin oy kullanmasını sağlar. Gerekli olduğu durumlarda galoş ve maske kullanılmasına özen gösterilir.

Seyyar sandık kurulunun gittiği adreste kapının makul sürede açılmaması halinde, bu durum tutanağa geçirilir ve bir daha o adrese dönülmez.

Oy kullanma esnasında seçmenin oyunu gizlilik içinde kullanması için gerekli tedbirler alınır ve karton oy verme kabinin kullandırılması sağlanır.

Seyyar sandık kurulunun oy kullanma saatinin bitiminden önce listedeki tüm seçmenlere oy kullandırmış olması halinde kurul, ilişkilendirildiği sandığın bulunduğu yere gider ve oy kullanma saatinin bitmesini burada bekler.

Seyyar sandık kurulunun oy kullanma saatinin bitiminden önce listedeki seçmenlerin tümüne gidememiş olması

halinde, seyyar sandık kurulu oy kullandırma işlemine tüm seçmenlere gidene dek devam eder. Seyyar sandık kurulu gelmeden, bu seyyar sandığın ilişkilendirildiği sandık, sayım döküm işlemine başlayamaz.

6- OY SAYIM VE DÖKÜMÜ

Başlamadan önce:

Oy verme yerinde hazır bulunanlar, sayım ve dökümü izleyebilirler. Sandık kurulu başkanı, sayımın rahatça yürütülebilmesi için belli bir mesafe belirleyerek gerekli tedbirleri alır. Sayım ve döküm sırasında sandığın bulunduğu odanın kapısı açık tutulur. (135 Sayılı Genelge md.37)

Masa üzerinde, sandıktan başka ne varsa kaldırılır. Sandık seçmen listesinde yazılı seçmenlerin adları ile karşılarındaki imza veya parmak izleri kontrol edilir. Kaç kişinin oy vermiş olduğu sayılır. (135 Sayılı Genelge md.38)

Sandık ile ilişkilendirilmiş bir seyyar sandık varsa, seyyar sandık kurulu gelmeden sayım döküme geçilmez.

A- Oylar sayılmadan önce neler yapılır?

Kullanılmayan oy pusulaları ve zarflar sayılır. Oy kullanan seçmen sayısı ile toplanır ve ilk teslim alınan pusula ve zarf sayısı ile karşılaştırılıp, rakamların birbirini tutup tutmadığı denetlenir. Daha sonra, kullanılmayan oy pusulaları ve zarflar ayrı ayrı paket haline getirilerek mühürlenir, üzerlerine sayıları yazılır.

Sandık kurulu başkanı, “Evet” veya “Tercih” mühürlerini bir zarfa koyarak bu zarfın ağzını kapatır ve sandık kurulu mührü ile mühürler; kullanılmamış pusula ve zarflarla birlikte torbaya koyar, torbanın bu kısmını iple bağlayıp birinci boğumu oluşturur.

Bu işlemler bitirildikten sonra sandıktan çıkacak birleşik oy pusulalarının konmasına yarayan torbanın boş olduğu tespit ve ilan edilir. Yapılanlar tutanağa geçirilir.

Sandık ile ilişkilendirilmiş bir seyyar sandık varsa, seyyar sandık kurulu, zarfların geçerliliği kontrolünü yapar, zarfları sayar, bu zarfları ilişkilendirildiği sandık kuruluna uygunluk tutanağıyla teslim eder.

Sandığın açılması:

Bu işlerden sonra sandık, oy verilen yerde bulunanların huzurunda açılır. Sandıktan çıkan zarflar açılmadan sandık kurulu başkanı tarafından yüksek sesle iki defa sayılır. Eğer iki sayım birbirini tutuyorsa üçüncü kez saymaya gerek yoktur. Eğer sonuçlar tutmazsa, üçüncü kez sayılır ve bu son sayımın sonucuna göre çıkan zarf sayısı tutanağa geçirilir.

Zarfların kontrolü:

Bütün zarflar sayıldıktan sonra, zarfların geçerli olup olmadıkları kontrol edilir.

B- Hangi tür zarflar geçersizdir? (135 Sayılı Genelge md.40)

- Sandık kurulunca verilen biçim ve renkte olmayan,
- “Türkiye Cumhuriyeti Yüksek Seçim Kurulu” filigranı olmayan kağıttan imal edilmiş olan,
- Yüksek Seçim Kurulu amblemi olmayan,
- Üzerinde ilçe seçim kurulu mührü bulunmayan,
- Üzerinde sandık kurulu mührü bulunmayan,
- Tamamı yırtılmış olan,
- Üzerinde ilçe seçim kurulu ve sandık kurulu mührü dışında herhangi bir mühür, imza, yazı, parmak izi veya herhangi bir işaret bulunan zarflar geçersiz sayılır.

NOT: Ancak, üzerinde sandık kurulu mührü bulunmamasına rağmen Türkiye Cumhuriyeti Yüksek Seçim Kurulu filigranı, amblemi ve ilçe seçim kurulu mührü bulunan zarflar ile üzerinde leke veya çizik bulursa dahi bunun özel işaret koymak amacıyla yapıldığı kesin olarak anlaşılamayan zarflar geçerli sayılır.

Zarfların ayrılması:

Sandık kurulu, sandıktan çıkan zarfları bu şekilde geçerli ve geçersiz olarak ikiye ayırır. Bu işlem yapılırken itiraza uğrayan zarflar olursa, bunlar da bir kenara konulur.

Önce, itiraza konu olan zarflar tek tek kontrol edilir ve bu zarfların geçerli mi geçersiz mi olduğu konusunda kurul tarafından karar verilir. İtirazlı zarflardan geçerli olduğuna karar verilenler, geçerli zarflarla birleştirilir. Geçersiz sayılan zarflar da geçersiz zarflarla birleştirilir.

Böylece tüm zarflar, geçerli ve geçersiz zarflar şeklinde ikiye ayrılmış olur. Bunların ayrı ayrı sayıları tespit edilir. Sayılar tutanağa işlenir.

Daha sonra geçersiz zarflar paketlenir ve paketin üzeri mühürlenerek zarf sayısı yazılır. Bu zarflar saklanır ve kesinlikle açılmaz.

Artık geçerli ve geçersiz zarfların sayıları tespit edilmiştir. Sonra geçerli ve geçersiz zarfların sayıları toplanır ve oy kullanan seçmen sayısı ile karşılaştırılır.

Geçerli ve geçersiz zarfların toplam sayısı, oy kullanan seçmen sayısına eşit veya eksik ise herhangi bir sorun yoktur ve başkaca bir işlem yapılmaz.

Geçerli ve geçersiz zarfların toplam sayısı, oy kullanan seçmen sayısından daha fazla çıkarsa, burada bir sorun vardır.

Çünkü oy kullanan kişilerden daha fazla zarf çıkmış demektir.

Sandıktan, oy kullanan seçmenden daha fazla zarf çıktığında, eşitliği sağlayabilmek için önce geçersiz zarf sayısı düşülür.

Geçersiz zarf sayısı düşüldükten sonra, hala zarf sayısı oy veren seçmen sayısından fazla çıkarsa, sandık kurulu başkanı geçerli zarflar arasından, eşitliği sağlayacak sayıda zarfı gelişigüzel çeker ve çekilen bu zarflar açılmadan derhal yakılarak imha edilir.

İmha edilen zarf sayısı sandık sonuç tutanağına yazılır.

Yukarıda belirtilen işlemler bittikten sonra geçerli oy zarfları sandığın içine tekrar konulur.

Bütün bu işlemler ayrıca tutanak defterine geçirilerek, sandık kurulu başkan ve üyeleri tarafından imzalanır ve mühürlenir.

Dikkat: Geçersiz zarflar yakılmaz. Geçersiz zarflar çıkartıldıktan sonra kalan zarf sayısı oy veren seçmen sayısından hala fazla çıkarsa, yukarıda anlatıldığı gibi gelişigüzel çekilen geçerli oy zarfları yakılır. Geçersiz zarflar ayrıca paketlenerek üzerine sayısı yazılır.

Sandık kurulu, zarf sayım işlemini bitirdikten sonra seyyar sandıktan gelen zarflar ile sandıktan çıkan zarfları karıştırır.

Bundan sonra sayım ve döküm işlemlerine geçilir.

Artık zarfların açılması ve oyların sayılması aşamasına gelinmiştir.

Önce cumhurbaşkanı oy pusulaları, sonra milletvekili oy pusulaları sayılır.

Sandık kurulu başkanı, pusulaların sayımı ve dökümü için görev dağılımı yapar.

Başkan,

- Bir üyeyi oy zarflarını sandıktan çıkarıp kendisine vermek için görevlendirir.
- İki üyeyi okunan oy pusulalarını sayım döküm cetveline işlemek için görevlendirir.
- Bir üyeyi de dökümü yapılmış oy pusulalarını masa üzerinde düzenli bir biçimde yerleştirmek ve korumak üzere görevlendirir.

Görev dağılımı yapıldıktan sonra ilk olarak başkan cetvellerin ve sayılacak pusulaların konulacağı torbanın boş olduğunu gösterir. Zarfların açılmasına geçilir. Zarf almakla görevli üye, zarfı sandıktan alır ve başkana verir. Başkan oy zarfını açar. Aynı zarf içinde birden fazla oy kullanıldığından, zarfın içinden çıkan oy pusulaları okunmadan önce, seçim türüne göre ters çevrilerek tasnif edilip masanın üzerine konulur.

Oy zarfı içinden eksik oy pusulası çıkmış ise eksik çıkan oyların hangi seçim türüne ait olduğu ve sayısı ile içinden hiç oy pusulası çıkmayan boş zarf sayısı toplamı, zarfların açılması bittikten sonra tespit edilip sandık sonuç tutanağına işlenir.

Önce Cumhurbaşkanı seçimine ait oy pusulalarının sayım ve dökümü yapılır.

Cumhurbaşkanı adayının aldığı her oy, sayım ve döküm cetvelinde işaretlenir. Bu işlemin usulüne uygun yapıp yapılmadığı, sandık kurulu başkanı tarafından sürekli denetlenir. Sayım esnasında iki cetvel tutulur ve bu cetvellerin birbirini tutup tutmadığı kontrol edilir. Cetvellerdeki sayılar birbirini tutmuyorsa yeni bir sayım yapılır.

Daha sonra milletvekili seçimine ait oy pusulalarının sayım ve dökümü yapılır.

Milletvekili birleşik oy pusulasında ittifak alanı içindeki herhangi bir yere, ittifaklar dışındaki diğer siyasi partilere ya da bağımsız adaylara ait alana basılmış oy pusulaları geçerlidir.

Seçmen, oy pusulasında ittifak alanı içindeki herhangi bir yere, bir ya da birden fazla kez mühür basabilir. Bu durumda oy geçerlidir.

İttifak alanı; İttifak unvanı bölümü ile aralarındaki boşluk dahil ittifak yapan siyasi partilerin sütunlarının tamamını ifade eder.

İttifak alanı içinde, mührün;

- Bir siyasi partiye ayrılan alana,
- Hem bir siyasi partiye ayrılan alana hem de ittifak unvanı bölümüne,
- İttifak unvanı bölümüne taşacak şekilde, bir siyasi partiye ayrılan alana basılması halinde bu oy o siyasi partiye verilmiş sayılır ve bu oy pusulası geçerlidir.

Bu haller dışında, mührün yalnız ittifak alanı içinde basıldığı her durumda oy, ittifaka verilmiş sayılır ve bu oy pusulası geçerlidir.

Örneğin; seçmen Millet İttifakı alanı içinde:

Yalnızca Cumhuriyet Halk Partisi alanına mühür basarsa, bu oy Cumhuriyet Halk Partisinin olur.

Hem Millet İttifakı yazan alana hem de Cumhuriyet Halk Partisi alanına mühür basarsa bu oy Cumhuriyet Halk Partisinin olur.

Millet İttifakı yazan alan ile Cumhuriyet Halk Partisi alanına taşan şekilde mühür basarsa, bu oy Cumhuriyet Halk Partisinin olur.

Sadece Millet İttifakı yazan alana mühür basarsa bu oy sadece ittifakın olur.

Hem Cumhuriyet Halk Partisi hem de ittifak alanı içindeki bir ya da birden fazla parti alanına mühür basarsa bu oy sadece ittifakın olur.

Hem birden fazla siyasi parti hem de ittifak unvanının bulunduğu alana mühür basarsa bu oy yalnızca ittifakın olur.

Geçersiz olabileceğinden tereddüt edilen oy pusulaları bir kenara ayrılır. Bu sırada sayıma ara verilmez.

C- Hangi oy pusulaları geçersizdir?

Yukarıda, hangi zarfların geçersiz olacağı anlatılmıştı. Bu kısımda, zarftan çıkan pusulalardan bahsedilmektedir.

Aşağıda yazılı oy pusulaları geçerli değildir: (135 Sayılı Genelge md.42)

- Sandık kurulunca verilen biçim ve renkte olmayan,
- Türkiye Cumhuriyeti Yüksek Seçim Kurulu filigranı bulunmayan,
- Arkasında sandık kurulu mührü bulunmayan,
- Hiçbir yerine “TERCİH” veya “EVET” mührü basılmamış olan,
- Birden fazla cumhurbaşkanı adayına, aynı ittifak içinde yer almayan birden fazla siyasi partiye, birden

fazla ittifaka veya birden fazla bağımsız adaya ayrılan alanlara “TERCİH” veya “EVET” mührü basılmış olan,

- Birden fazla cumhurbaşkanı adayına, aynı ittifak içinde yer almayan birden fazla siyasi partiye, birden fazla ittifaka veya birden fazla bağımsız adaya ayrılan alana taşmış “TERCİH” veya “EVET” mührü bulunan,
- Sandığın ait olduğu seçim çevresinden başka bir seçim çevresi için düzenlenmiş olan,
- Bütünlüğü bozulacak şekilde yırtılmış veya koparılmış olan,
- Üzerine “TERCİH” veya “EVET” mührü dışında veya “TERCİH” veya “EVET” mührü yerine herhangi bir özel işaret, herhangi bir isim, imza kaşesi, mühür veya parmak izi basılmış olan,
- Üzerinde yer alan cumhurbaşkanı adaylarına, siyasi partilere, ittifaklara veya bağımsız adaylara ait bölümleri belirgin bir şekilde ve özel olarak karalanmış, çizilmiş veya işaretlenmiş olan,
- Üzerinde yer alan matbu yazıların ve şekillerin dışında yazılar veya harfler veya sayılar yazılmış veya şekiller çizilmiş olan, birleşik oy pusulaları geçerli değildir.

Hangi oy pusulaları geçersiz sayılmaz?

- Zarfların açılması veya oyların okunması sırasında yırtılması,
- Bütünlüğü bozulmaksızın bir kısmının kazaen yırtılması,

- Herhangi bir şekilde lekelenmiş olup da bunun özel olarak işaret koymak amacıyla yapıldığının anlaşılabilmesi,
- Birleşik oy pusulasının katlanarak zarfa konulması sebebiyle “TERCİH” veya “EVET” mührü ile oy pusulasının arkasına basılan sandık kurulu mühür izinin oy pusulasının diğer kısımlarına geçmesi,
- Bir cumhurbaşkanı adayı, siyasi parti, ittifak alanı veya bağımsız aday alanına basılan “TERCİH” veya “EVET” mührünün, alanları ayıran çizgili bölgeye taşmış olması,
- Başka bir cumhurbaşkanı adayı, siyasi parti, ittifak alanı veya bağımsız adayın alanına taşmamak kaydıyla, cumhurbaşkanı adayı, siyasi parti, ittifak alanı veya bağımsız aday alanına birden çok “TERCİH” veya “EVET” mührü basılması,
- Yetkili seçim kurulları tarafından gönderilen ve Türkiye Cumhuriyeti Yüksek Seçim Kurulu filigranı bulunan oy pusulalarının arkasının sandık kurullarının ihmaliyle mühürlenmemiş olması.
- Zarftan çıkan oy pusulalarında bir seçim türüne ait olanının geçersiz olması, diğerinin geçersiz sayılmasını gerektirmez.

Geçerli olduğu tartışmasız olan pusulalar, okundukları anda sandık sonuç tutanağına geçirilir.

Sonra tereddütlü olduğu için kenara ayrılan oy pusulaları ele alınır.

Bu oy pusulaları tek tek değerlendirilir ve geçerli olup olmadıkları, hesaba katılıp katılmayacakları, sandık

kurulunca karara bağlanır. Geçerli ve geçersiz oy pusulası sayıları sandık sonuç tutanağına geçirilir ve tutanak defterine yazılarak sandık kurulu tarafından imzalanır.

Sandık kurulunun kararına katılmayan kurul üyesi, katılamama sebeplerini, muhalefet şerhi olarak tutanak defterine yazar ve imzalar.

7- SONUÇ İLANI

Sonucun ilanı ve sandık sonuç tutanağının tutulması:

Oyların sayımı ve sayım döküm cetvellerine sonuçların geçirilmesi işi tamamlanınca, sandık kurulu başkanı, bu sonuçları yüksek sesle ilan eder.

Sayım ve döküm işlemleri tamamlandıktan sonra; oy kullanan seçmen sayısının, kullanılan geçerli oylar ve geçersiz oyların toplamına eşit olması gerekir.

Bu şekilde yapılan sayım ve döküm işlerinin tamamlanmasından sonra sandık sonuç tutanağının tamamlanıp imzalanıp mühürlenmesi aşamasına gelinir.

NOT: Tutanakta bulunması gerekli olan bilgilerin tamamı için 135 sayılı Sandık Kurullarının Görevlerini Gösterir Genelge'nin 44. maddesini inceleyiniz.

Sonucun ilanı:

Sandık sonuç tutanakları, başkan ve üyeler tarafından imzalanır ve bir örneği sandık çevresinde herkesin görebileceği bir yere asılır.

Yapılan bütün bu işlemler, tutanak defterine geçirilerek, sandık kurulu başkan ve üyeleri tarafından imzalanır ve mühürlenir. Karara katılmayan kurul üyesi muhalefet şerhi yazarak imzalar.

Sandık sonuç tutanakları düzenlendikten sonra, her bir gözlemci (müşahit) için birer tane örneği hazırlanır, sandık kurulu başkanı ve üyelerince imzalanıp mühürlendikten sonra gözlemcilere (müşahitlere) dağıtılır.

Dikkat: Gözlemcimiz (müşahidimiz), kendisine verilen tutanak örneklerinin ıslak imzalı ve mühürlü olmasına dikkat etmelidir. Bu tutanak ıslak imzalı ve mühürlü olmazsa, ispat gücü ve hükmü de yoktur. Her sandık kuruluna yeteri kadar sandık sonuç tutanağı yasa gereği verilmekte olup, sandık sonuç tutanağı bulunmaması gibi bir olasılık söz konusu değildir (Bu gibi bir durum ile karşılaşıldığında 135 Sayılı Sandık Kurullarının Görevlerini Gösterir Genelge'nin 44. maddesi sandık başkanı ve üyelerine hatırlatılmalıdır).

Dikkat: Eğer sandık kurulu üyesi ve aynı partinin gözlemcisi (müşahidi) ıslak imzalı ve mühürlü tutanaktan isterlerse; imzalı ve mühürlü tutanak, sandık kurulu üyesine verilir. Bu durumda aynı partinin gözlemcisine (müşahidine) tutanağın sadece kopyası verilecektir.

Gözlemcimizin (Müşahidimizin) tutanağı ulaştırması:

Sandık sonuç tutanağını alan gözlemcimiz (müşahidimiz), derhal bu tutanağı ilçe başkanlığımızca belirlenen yere ve kişiye ulaştıracaktır.

Dikkat: Islak imzalı ve mühürlü sandık sonuç tutanakları, ilçe başkanlıklarımıza derhal ulaştırılmadığı takdirde, sonuçların adil ve hatasız olarak açıklanıp açıklanmadığı denetlenemeyecektir.

Şayet partimizi temsil eden gözlemcimiz (müşahidimiz) o gün sandık başına gelmediyse, yukarıda anlatıldığı gibi, gözlemcinin (müşahidin) görevini sandık kurulu üyemiz yerine getirecektir. Bu durumda, sonuç tutanağını ilçe başkanlığımıza ulaştırma görevi sandık kurulu üyemize aittir.

Islak imzalı sandık sonuç tutanaklarının ilçe başkanlığımıza teslimi yöntemi ile ilgili mutlaka ilçe başkanlığı ile irtibatta olunuz.

Pusula ve seçim araçlarının teslimi: (135 Sayılı Genelge md.46)

Sandık sonuç tutanağı gözlemcilere (müşahitlere) dağıtıldıktan sonra geçerli ve geçersiz pusulalar, zarflar ve tüm seçim araçları ayrı ayrı paketlenir, başkan ve üyeler tarafından imzalanıp bir torbaya konulur ve ilçe seçim kuruluna götürülür.

Torbayı götürme ve teslim etme görevi, sandık kurulu başkanı ve en az iki sandık kurulu üyesine aittir.

Teslim için başkanın yanında gidecek iki üyenin adı kura ile belirlenir.

Adı kurada çıkmasa da, diğer sandık kurulu üyeleri ve gözlemciler (müşahitler) de bu teslimata refakat edebilirler. Bu, sandık kurulu ve gözlemcilere (müşahitlere) kanunun verdiği bir haktır.

Dikkat: İlçe seçim kuruluna pusula ve seçim araçlarını teslim etmeye gidilirken, hiçbir yere uğranılamaz ve yolda durulamaz.

Dikkat: Kurada adı çıksın çıkmasın; CHP'li sandık kurulu üyeleri, eğer aynı araçta yer varsa sandık başkanı ile yer yoksa kendi imkanları ile torbaların ilçe seçim kuruluna götürülmesi sırasında sandık kurulu başkanına eşlik etmelidirler.

Bu yasal bir haktır. Oylar ve tutanaklar ilçe seçim kuruluna teslim edilirken orada bulunmak çok önemlidir. Çünkü teslim sırasında ilçe seçim kurulu görevlisi tarafından sandık sonuç tutanağının üst

kısımında yer alan rakamsal veriler ayrı ayrı kontrol edilerek geçerli ve geçersiz oylar ile seçmen sayılarının sağlanması yapılır. Bu aşamada tespit edilen hatalar sandık kurulu başkanı tarafından tutanağın üst kısmı düzeltilerek imzalanır ve ilçe seçim kurulunca yapılan bu değişikliğe ilişkin ayrıca bir düzeltme tutanağı tanzim edilir. Bu düzeltme sırasında gerekirse torba açılarak ayrı ayrı paketlenmiş olan geçerli ve geçersiz oylar sayılabilir. Ancak sayım döküm cetvellerindeki rakamlarda düzeltme yapılamaz. Böyle bir durumda sandık kurulu üyemiz yapılan düzeltmeleri ve düzeltme tutanağını anında ilçe başkanlığımıza bildirmelidir. Aksi takdirde gereksiz itirazlar ve hak kayıpları ortaya çıkacaktır.

8- İTİRAZ VE ŞİKAYETLER

ŞİKAYET

Sandık kurulunun her türlü iş ve işlemlerine karşı sandık kuruluna karşı şikayet yoluna gidilebilir.

Şikayet sözlü de yapılabilir. Fakat gözlemcilerimiz, şikayeti ispat kolaylığı sağlaması için yazılı yapacaktır. İki nüsha doldurulacak şikayetin bir tanesi alındı belgesiyle alınacak ve yapılan şikayetin sandık kurulu tutanak defterine işlenmesi sağlanacaktır.

Şikayet, sandık kuruluna yapılır.

Sandık kurulu şikayeti üyelerin oy çokluğu ile karara bağlar. Oy eşitliği halinde başkanın oy kullandığı tarafın görüşü geçerli olur. Şikayet kabul edilirse işlem düzeltilir. Fakat şikayet reddedilirse ret kararı yazılmalıdır. Ret kararının bir örneğinin şikayet edene **derhal** verilmesi gereklidir. Gözlemcimiz bu ret kararını ilçe başkanlığımıza ulaştıracaktır.

Önemli: Şikayet hakkının zamanında ve doğru kullanılması büyük önem taşımaktadır. Çünkü oy pusulalarının ya da zarfların geçerli ya da geçersiz olduğuna ilişkin şikayetlerin, sandık sonuç tutanağı düzenlenmeden önce sandık kuruluna yapılması zorunludur. Bu konuda sandık kuruluna şikayette bulunarak, tutanak defterine işlenmesi sağlanmadığı takdirde, geçerli-geçersiz zarf ve oy pusulası konusunda ilçe ve il seçim kurullarına yapılacak itirazlar, sandık başı şikayeti olmadığı ve delili bulunmadığı gerekçesi ile reddedilecektir. Tutanak yoksa itirazın kabulü mümkün değildir.

Şikayette bulunabilecekler:

- Seçmenler
- Siyasi partiler veya bunların tüzüklerine göre kuruluş kademelerinin başkanları (il – ilçe başkanları) ya da vekilleri,
- Gözlemciler (müşahitler)
- Adaylar ve milletvekilleri
- Cumhurbaşkanı adayları veya yetkilendirdiği kişiler

Sandık kurulu üyesi bir usulsüzlük gördüğünde kendi kurul başkanına başvurabileceği gibi gözlemcimizi (müşahidimizi) şikayette bulunması konusunda uyarabilir.

Dikkat: Sandık kurullarının sandık sonuç tutanaklarını imzalamasından sonra şikayet başvurusu yapılamaz. Bu nedenle şikayetin, usulsüzlüğün olduğu anda yapılması gerekmektedir. Islak imzalı sandık sonuç tutanaklarındaki yanlışlıklara karşı itiraz yoluna başvurulabilir.

Bu rehberde anlatılan konuların tümüyle ilgili şikayette bulunulabilir. Özellikle sandık sonuç tutanaklarının hazırlanması sırasında alınan oyların başka adaylara yazılması durumunda sonuç tutanağı imzalanana kadar şikayet yapılmalıdır. Bunun dışında yukarıda anlatılan durumların herhangi birisinde aksaklık olduğunu gören gözlemcimiz şikayette bulunmalıdır. **Şikayet yolunun kapanmasından sonra yapılacak itirazlarda sandık başı başvuruları kanıt olacağından şikayet yapmış olmak çok önemlidir. Aksi takdirde, daha sonra ilçe ve il seçim kurulları ile Yüksek Seçim Kuruluna yapılacak itirazların kabul edilmesi mümkün değildir.**

Bu nedenle sandık kurulu üyelerimizin ve gözlemcilerimizin, tereddüt ettikleri her konuda sandık kuruluna şikayet dilekçesi vermelerinde yarar bulunmaktadır.

İTİRAZ

(135 Sayılı Genelge md.54,55)

Sandık kurulunun şikayeti ret kararına karşı ilçe seçim kuruluna itiraz yoluna başvurulabilir.

Sonuçlarını gösteren tutanakların sandık kurullarınca düzenlenmesi işlemlerine karşı itiraz yoluna gidilebilir.

Sandık kurulu ve seçim kurulunun aldığı tedbirler ve yaptığı işlemlerin yasalara aykırılığı ileri sürülerek bir üst seçim kuruluna itiraz yoluna başvurulabilir.

İtiraz yapılması için önceden şikayet yoluna başvurulması zorunlu değilse de itirazın kabulü için şikayet, seçim kurulları nezdinde delil niteliğindedir.

Seçmenler kendileriyle ilgili işlem ve kararlara, siyasi partiler ve adaylar ise tüm seçim iş ve işlemlerine karşı itiraz yoluna başvurabilirler.

Şikayete yetkili kişiler aynı zamanda itiraza da yetkilidir.

İtiraz, şikayet üzerine ret kararı veren sandık kurulu aracılığıyla sandık sonuç tutanağı imzalanıncaya kadar sandık kurulu aracılığıyla ya da doğrudan ilçe seçim kuruluna yapılabilir. Fakat sandık sonuç tutanaklarına ilişkin yapılacak itirazların doğrudan ilçe seçim kuruluna yapılması gerekir. Çünkü sandık sonuç tutanağının düzenlenmesinden sonra sandık kurulu aracılığıyla ilçe seçim kuruluna itiraz edilmesi imkanı bulunmamaktadır.

İtiraz yazılı yapılmalı ve itiraz dilekçesinde itiraz sebepleri ile bu sebeplerin dayandığı deliller tek tek yazılmalı; varsa dilekçeye eklenmelidir. Çünkü, haklı olsa bile; sebebi ve delili gösterilmeyen itirazların

**incelenmesi ve kabul edilmeleri mümkün değildir.
Ancak temin edilemeyen delillerin nerelerde oldukları
açık biçimde yazılarak itiraz edilebilir.**

135 SAYILI GENELGE

SANDIK KURULLARININ OLUŞUMU İLE GÖREV VE YETKİLERİ

Kapsam

MADDE 1- Bu Genelge; sandık kurullarının oluşumu ile görev ve yetkilerini, yapacakları iş ve işlemleri, oy verme şeklini, şikâyet ve itirazlar ile ilgili esas ve usulleri kapsar.

Sandık kurullarının oluşumu

MADDE 2- Sandık kurulu ve seyyar sandık kurulu, bir başkan, altı asıl ve altı yedek üyeden oluşur ve asıl üyeleri ile toplanır (298/14-17, 21).

Sandık Kurulu Başkanının belirlenmesi

MADDE 3- İlçede görev yapan tüm kamu görevlilerinin (298 sayılı Kanununun 26. maddesinde sayılanlar hariç) listesi, mülki idare amiri tarafından yerleşim yeri adresleri esas alınmak suretiyle ilgili ilçe seçim kurulu başkanlıklarına gönderilir. İlçe seçim kurulu başkanı, bu kamu görevlileri arasından ihtiyaç duyulan sandık kurulu başkanı sayısının iki katı kamu görevlisini ad çekme suretiyle tespit eder ve bu kişiler arasından mani hali bulunmayanları sandık kurulu başkanı olarak belirler.

Sandık kurulu başkanının göreve gelmemesi halinde, kamu görevlileri arasından belirlenen üye, bu üyenin de bulunmaması durumunda en yaşlı üye kurula başkanlık eder. (298/22).

Sandık kurulu üyelikleri

MADDE 4- İlçe seçim kurulu başkanı, seçime katılma yeterliliğine sahip ve o ilçede teşkilatı bulunan siyasi partilerden, son milletvekili genel seçiminde o ilçede en çok oy almış olan beş siyasi parti tarafından, seçim takvimi dikkate alınarak kendilerine tanınan beş günlük süre içinde bildirilen birer asıl ve birer yedek üye isimleri arasından sandık kurulu üyelerini tamamlar.

Bu yöntemle tespit edilen sandık kurulu üye sayısı beşten az olduğu takdirde, eksik kalan üyelikler, aynı şartları taşıyan diğer siyasi partilerden, aldıkları oyların büyüklük sırasına göre aynı usulle tamamlanır.

Oylarda eşitlik halinde ad çekilir.

Buna rağmen beş asıl ve beş yedek üyenin tümü belirlenemediği takdirde, seçime katılma yeterliliğine sahip ve o ilçede teşkilatı bulunan diğer siyasi partiler arasından ad çekilir. Ad çekmedeki sıraya göre, eksik üyelik sayısı kadar adı çıkan siyasi partinin, aynı usulle bildireceği kimselerle sandık kurulu üyelikleri tamamlanır.

İlçe seçim kurulu başkanı, sandık kurulunun kalan bir asıl ve bir yedek üyesini belirlemek için önce, 22 nci maddenin birinci fıkrası uyarınca bildirilen listeden sandık kurulu başkanı olarak belirlenmeyenler arasından, ihtiyaç duyulan sandık kurulu üye sayısının iki katı kamu görevlisini ad çekme suretiyle tespit eder ve bu kişilerden mani hali bulunmayanları sandık kurulu asıl ve yedek üyesi olarak belirler. Üyeliklerin bu şekilde doldurulması mümkün olmazsa, eksiklikler, ilçe seçim kurulu başkanı tarafından, o çevrede bulunan ve sandık kurulunda görev verilmesinde sakınca olmayan kimseler arasından tamamlanır (298/23).

Sandık kurullarında görev alamayacaklar

MADDE 5- İdare amirleri, zabıta amir ve memurları, Askeri Ceza Kanunu'nun 3. maddesinde yazılı (sivil memurlar dâhil) askeri şahıslar, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri ve adaylar sandık kurullarına seçilemezler (298/26).

Sandık kurullarının teşekkülüne karşı şikâyet ve itiraz

MADDE 6- Sandık kurullarının teşkiline dair şikâyet, ilçe seçim kurulu veya başkanı tarafından yapılan işlemlerin düzeltilmesi için bu işlemlerin neticesinden itibaren bu kurullara veya başkanlarına sözlü olarak veya dilekçeyle iki gün içinde (4-5 Haziran 2018 tarihleri arasında) 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun'un 110. maddesinde gösterilenler tarafından yapılır. Şikâyetin reddine dair kararlara karşı, 7 Haziran 2018 Perşembe günü il seçim kuruluna itiraz olunur. İl seçim kurulu 8 Haziran 2018 Cuma günü kararını kesin olarak verir.

Bu şikâyetin yapılmamış olması sandık kurulunun teşekkülüne karşı itiraza engel olmamakla birlikte, itirazın sandık kurulunun teşekkülünden itibaren yukarıda belirtilen sürede yapılması şarttır (298/119).

Sandık kurullarının görev ve yetkileri

MADDE 7- Sandık kurullarının başlıca görev ve yetkileri şunlardır:

- a) Sandık çevresinde düzenin sağlanması, [Sandık çevresinde düzenin sağlanması sandık kurulu başkanına, sandığın konulduğu bina, yapı ve bunların müştemilatında (binanın bahçesi müştemilata dahildir.) ise bina sorumlusuna aittir. Bina sorumlusunun bulunmadığı yerlerde ise bu yetki, en küçük numaralı sandık kurulu başkanı tarafından görevlendirilen üye tarafından kullanılır (298/71-1, 82/1)].
- b) İlçe seçim kurulunca belirlenen bina, yapı ve benzeri yerlerde, sandığın konulacağı yeri tayin etmek ve

sokak başlarına bu yeri göze çarpacak surette gösterir işaretleri koymak veya alışılmış araçlar ile duyurmak(298/71-2),

- c) Ceza infaz kurumlarında cezaevi idaresinin de görüşü alınarak ilçe seçim kurulu başkanının gözetiminde sandığın konulacağı yeri belirlemek (298/85-A),
- d) Görev yaptığı sandığın seçmen listesinde kayıtlı olmayıp da, başka bir sandık seçmen listesinde kayıtlı olan sandık kurulu başkan ve üyelerine, bina sorumlularına, görevli olan kolluk güçlerine ve ilçe seçim kurulu tarafından sandık kurulu üyelerini görev yerlerine ulaştırmak için görevlendirilen kişilere ilçe seçim kurulundan aldıkları belgelere istinaden oy kullandırmak, oy kullandıkları seçmen listesinin sonuna yazmak, imzalarını almak ve belgeleri ilçe seçim kuruluna teslim etmek,
- e) Sandıktan çıkan zarfları, oy pusulalarını saymak, dökümlerini ve sonuçlarını tutanağa geçirmek,
- f) Hesaba katılan ve geçerli sayılan oy pusulaları, sandık kurulunca düzenlenen tutanaklar, sayım ve dökümde kullanılıp alt tarafı kurulca imza edilen sayım cetvelleri, hesaba katılmayan, geçerli sayılmayan veya itiraza uğrayan oy pusulaları ve hesaba katılmayan zarflar, tutanak defteri, kurulca mühürlü ve imzalı ayrı ayrı paketler halinde kurulun mührü ile mühürlendikten sonra, başkan ve üyeler tarafından imzalanıp bir torbaya konularak, kurulun bağlı olduğu ilçe seçim kuruluna, sandık kurulu başkanı ve siyasi partili üyeler arasından ad çekme ile seçilecek en az iki üye tarafından götürülüp teslimini sağlamak (Kurulun diğer üyeleri ile müşahitler de isterlerse ve taşıtta yer varsa veya taşıt kendileri tarafından sağlanmak suretiyle katılabilirler.) (298/107-1-2),

- g) Oy verme işleri hakkında ileri sürülecek şikâyet ve itirazları incelemek ve karara bağlamak, kararları tutanak defterine geçirerek altını imzalamak (298/71-3-4),
- h) Sandık kurulu tutanak defteri ile gerekli diğer tutanakları düzenlemek ve altını imzalamak,
- i) Oyların sayım ve dökümü ile tutanakların düzenlenmesine ilişkin iş ve işlemler ve sandıkla ilgili kararları vermek,
- j) Sandık kurullarının kararları, oyların sayımı ve dökümü ile tutanakların düzenlenmesine ilişkin iş ve işlemleri aleyhine yapılan itirazları ilçe seçim kuruluna göndermek (298/128-3),
- k) Kanunlarla ve Yüksek Seçim Kurulu genelge ve kararları ile verilen diğer görevleri yapmak (298/71-6).

Sandık kurulu başkanının öncelikle yapacağı işler

MADDE 8- Sandık kurulu başkanı; il ve ilçe merkezi dışında kalan köy, mahalle ve beldelerde oy verme gününden önceki Cuma günü ilçe seçim kurulu başkanından, il ve ilçe merkezlerinde ise, oy verme günü saat 05.00'te bina sorumlusu veya bina sorumlusu bulunmayan yerlerde ilçe seçim kurulu başkanından veya görevli geçici ilçe seçim kurulu başkanından aşağıda yazılı oy verme araçlarını kontrol ederek tutanakla teslim almak ve zamanında sandık yerinde bulundurmaktır (298/68).

Sandık kurulu başkanınca;

- a) Görevli olduğu sandık için ağzı mühürlü kese içine konulmuş numaralı sandık kurulu mührü ve iki adet "TERCİH" veya "EVET" yazılı mührü,

- b) Kapalı oy verme yerine asılacak Örnek: 19 sayılı “Açıklama Levhası”nı,
- c) Kapalı oy verme yerine asılacak Örnek: 20 sayılı “Uyarı Levhası”nı,
- d) Filigranlı kağıttan üretilmiş ve Yüksek Seçim Kurulu tarafından üstü numaralanıp mühürlenene birleşik oy pusulası paketini,
- e) Filigranlı kağıttan üretilmiş ve ön yüzünün sol üst köşesinde Türkiye Cumhuriyeti Yüksek Seçim Kurulu amblemi bulunan ve ilçe seçim kurulu başkanlığı mührünü taşıyan (SARI) renkli oy zarflarına ait paketi (298/78),
- f) Oy sandıklarının önüne yapıştırılacak sandık numarasını gösterir etiket,
- g) İstampa, ıstampa mürekkebi, mühür mumu ve sicim ile sayfaları ilçe seçim kurulu başkanlığınca mühürlenmiş tutanak defteri, sayım cetvelleri ve tutanak kâğıtları, tükenmez kalem,
- h) Her sayfası ilçe seçim kurulu başkanı tarafından mühürlü ve sonu onaylı olan iki nüsha sandık seçmen listesi ve ceza infaz kurumlarında kurulan sandıklar için ise ilçe seçim kurulu başkanınca her sayfası mühürlü ve sonu onaylı tutuklular ile taksirli suçlardan hükümlü seçmenlere ilişkin liste,
- i) Sahiplerine verilememiş olan seçmen bilgi kâğıtları,
- j) Sandık Kurullarının Görev ve Yetkilerini Gösterir 135 sayılı Genelge,
- k) Sandık kurulu başkan ve üyeleri ile bina sorumlularının, seçimin güvenliğini sağlamakla görevli kolluk güçlerinin ve ilçe seçim kurulu tarafından sandık kurulu başkan ve üyelerini görev yerine ulaştırmak için görevlendirilmiş kişilerin oy

kullanma haklarının bulunduğuna dair belgeler (Örnek: 142) ve diğer gerekli araçlar (298/94),

- l) Oy verme kabini ve oy sandığı,
- m) İmza cetveli ilçe seçim kurulundan, bina sorumlusundan veya muhafaza edildiği yerden temin edilir. Yukarıda sayılan araç ve gereçleri teslim alan sandık kurulu başkanı, ilçe seçim kurulu başkanı tarafından daha önce kendisine adı bildirilen bina sorumlusu ile haberleşerek sandığın götürüleceği gün ve oy verme günü binada hazır bulunmasını ister (298/74).

Bina sorumlularının görevleri

MADDE 9-

- a) İlçe seçim kurulunca belirlenen binaya getirilen oy sandıkları ile oy verme kabinlerini imza karşılığı teslim almak ve bunların yerlerine yerleştirilmesinde sandık kuruluna yardım etmek,
- b) Seçimde kullanılacak masa, sıra, sandalye gibi araç ve gereçleri temin etmek,
- c) Oy verme günü oy vermenin başlama saatinde görev yerine gelmeyen sandık kurulu başkanını ilgili ilçe seçim kuruluna bildirmek,
- d) Oy verme süresince binadan ayrılmamak ve oy vermenin düzen içinde geçmesi için sandık kurulu başkanının isteklerini yerine getirmek,
- e) Sandık kurullarının görevlerini tamamlayıp binayı terk ettikten sonra sandık çevresini kontrol etmek, varsa unutulmuş oy zarfı, oy pusulası gibi seçim kâğıtlarını paketleyip ilgili ilçe seçim kuruluna teslim etmek,

- f) Oy verme günü binanın ısınma, su, elektrik, iletişim gibi hizmetlerinin işler durumda bulundurulması için gerekli önlemleri almak,
- g) Sandık sonuç tutanağının onaylı bir suretinin bir hafta süre ile ilân yerinde asılı kalmasını sağlamak,
- h) Sayım ve döküm işlemlerini izleyerek biter bitmez ulaşım için ilçe seçim kuruluna haber vermek,
- ı) Sandık çevresi dışında ancak binada, 298 sayılı Kanun'da gösterilen yasaklara uyulmaması veya suç işlenmesi halinde kolluk güçlerini çağırarak (298/82).

Bina sorumlusu yardımcısının görevleri

MADDE 10- İlçe seçim kurulu başkanlıklarınca oy verme günü saat 05.00'te teslim edilen malzeme torbalarının ilçe seçim kurulu başkanlıklarınca temin edilen araçlarla sandık alanlarına getirerek, görev yerlerindeki sandık kurulu başkanlarına tutanak karşılığı teslim etmek ve bina sorumlusunun verdiği diğer görevleri yapmak.

Sandık kurulunun andiçmesi

MADDE 11- Sandık kurulu başkan ve üyeleri, oy verme günü, göreve başlamadan önce, ilk iş olarak, sandık başında bulunanlar önünde birer birer aşağıdaki şekilde and içer. "Hiçbir tesir altında kalmaksızın, hiç kimseden korkmadan, seçim sonuçlarının tam ve doğru olarak belirmesi için, görevimi kanuna göre, dosdoğru yapacağıma, namusum, vicdanım ve bütün mukaddesatım üzerine and içerim." (298/70).

Başkan veya üyelerden bir kısmının göreve gelmemesi (Çoğunluğun sağlanması)

MADDE 12- Sandık başında, oy verme başlamadan önce veya oy verme sırasında, sandık kurulu üyelerinden

biri veya birkaçı görevini yapmazsa, ceza hükümleri saklı kalmak üzere, yerine yedek üyelerden biri getirilir. Şayet, bu dahi mümkün olmaz ve kurul üyeleri sayısı (başkan hariç) üçten aşağı düşerse bu konu tutanağa geçirilir ve eksiklikler, o seçim bölgesinde seçme yeterliliğine sahip, okur-yazar olanlar arasından başkanın seçeceği kimselerle tamamlanır (298/73).

Sandık kurulu başkanının görevi başına gelmemesi veya bırakıp gitmesi halinde, yerine kamu görevlileri arasından belirlenen üye, bu üyenin de bulunmaması durumunda en yaşlı üye kurula başkanlık eder. Yaş konusunda uyuşmazlık çıkarsa resmi kimlik belgesindeki bilgi esas alınır. Doğum tarihlerinin de aynı olması durumunda ad çekilir.

Göreve gelmeyen veya bırakıp giden başkan yahut üyenin yerine görevlendirilen kişi, önceki başkan veya üye daha sonra gelse dahi görevini sürdürür.

Sandık kurulu başkanı ve üç üyenin hazır bulunması halinde eksik üyeliklerin tamamlanması yoluna gidilmez.

Sandığın konulacağı yerin belirlenmesi

MADDE 13- Sandığın konulacağı yer ilçe seçim kurulunun denetiminde sandık kurulunca kararlaştırılır. Sandığın konulacağı yerlerin belirlenmesinde, seçmenin oyunu kolaylıkla, serbestçe ve gizli şekilde verebilmesi göz önünde bulundurulur.

Engelli seçmenlerin kayıtlı olduğu sandık seçmen listelerine ait sandıklar, bunların rahatlıkla ve kolaylıkla oy kullanmalarını sağlamak amacıyla ilçe seçim kurulunca belirlenen binaların uygun yerlerine konulur (298/36-7, 74).

Sandıklar; okul (özel okullar ve özel dersaneler dâhil)

avlusu veya salonların elverişli kısımları gibi geniş ve umumi yerlere konulur.Açık yerlerde, saçağı, sahanlığı, sundurması bulunan yerler üstün tutulur.

Ceza infaz kurumlarında ilçe seçim kurulu başkanı ile birlikte sandığın konulacağı yeri sandık kurulu başkanı tespit eder, bu tespitte cezaevi yönetiminin görüşü alınır.

Kışla, karargâh, ordugâh gibi askeri bina ve tesislerle, karakollara ve parti binalarına, muhtarlık odalarına ve mabetlere sandık konulamaz (298/74).

Ayrıca cep telefonu, fotoğraf veya film makinesi gibi görüntü kaydedici veya haberleşme sağlayıcı cihazlarla oy verme yerine girilmesinin yasak olduğunu ve cezasının bulunduğunu, bu tür cihazların oy verme işlemi bittikten sonra iade edilmek üzere sandık kuruluna bırakılması gerektiğini belirten levhalar (Örnek:20) sandık çevresinde herkesin görebileceği yerlere asılır (298/92).

Kapalı oy verme yeri

MADDE 14- Kapalı oy verme yerleri; yeterli aydınlatması ve masası olan, oy serbestliğini ve gizliliğini sağlayacak nitelikte olacaktır. Kapalı oy verme yerleri; içerisi dışarıdan görülemeyecek ve oy veren kişinin birleşik oy pusulasını inceleyip tercihini kullandıktan sonra zarfın içine koyabileceği şekil ve nitelikte olmalıdır. (298/75, 76),

Kapalı oy verme yerine asılacak levha

MADDE 15- Sandık kurulu, sandıkların konulacağı yeri ve kapalı oy verme yerlerini belirledikten sonra buralara 298 sayılı Kanun'un oy verme serbestliğine ve gizliliğine ilişkin hükümlerini içeren levhayı (Örnek: 19) ve seçim çevresinin aday listesini (Örnek: 402- Cumhurbaşkanı / Örnek:44-Milletvekili) asar (298/76).

Sandık seçmen listesinin sandık çevresine asılması

MADDE 16- Her yaprağı ilçe seçim kurulu başkanı tarafından mühürlü ve sonu onaylı sandık seçmen listesi, sandık çevresinde, seçmenlerin kolayca görüp inceleyebilecekleri uygun bir yere asılır. (Örnek 2-C)

Ceza infaz kurumlarında bu listeler cezaevi idaresinin görüşü alınmak suretiyle elverişli alana asılır.

Sandık yerinin duyurulması

MADDE 17- Sandık kurulu, sandığın konulacağı yeri göze çarpacak surette gösterir işaretleri koyar veya alışılmış araçlar ile duyurur. Sandıkların bulunduğu yere giden sokakların başına, o yeri gösteren yazılar ve işaretler (Örneğin; "1010 No.lu sandığa gider" yazısı ve ok işareti) konulur.

İlçe seçim kurulu başkanı; gerek gördüğünde, seçmenlerin sandık yerlerini kolayca bulabilmeleri için ve sorulduğunda gerekli bilgiler verilmek üzere, her bir sandığa komşu ve numaraca yakın olan sandıkların buldukları yerleri gösteren birer yazıyı, sandık kurulu

başkanlarına verir. Gerektiğinde, sandık kurulu başkanlarından bazılarını, belli bir mahalle veya birkaç mahallede oturanların oy verecekleri sandıkların yerlerini gösteren çizelgeleri herkesin görebileceği yerlere asmakla da görevlendirebilir.

Sandık çevresi

MADDE 18- Sandık çevresi, oy sandığının konulduğu ve sandık kurulunun görev yaptığı oda, bölüm veya bu amaçla oluşturulan yerdir. (298/81).

Sandık çevresinde düzenin sağlanması ve yasaklar

MADDE 19- Sandık çevresinde, sandık kurulu başkan ve üyeleri, adaylar, milletvekilleri, o sandık bölgesinde kayıtlı seçmenler ve o sandıkta görevli müşahitler ile bina sorumluları ve çağrı veya ihbar üzerine gelen görevli kolluk güçlerinden başka kimse bulunamaz. Şu kadar ki, siyasi partilerin seçim kurullarına bildirdikleri itiraza yetkili kişiler ile temsilciler, seçim kurullarınca önceden kendilerine verilen belge ile sandık çevresinde bulunabilirler. Medya mensuplarının sandık çevresinde, sandık başı işlemlerine engel olmamak şartıyla, haber amacıyla görüntü ve bilgi elde etmeleri serbesttir (298/82-2).

Sandık çevresinde seçmenin oyunu tam bir serbestlikle ve gizli şekilde kullanılmasına veya sandık kurulunun görevini yapmasına engel olmaya kalkışanlar ile oy verme, oyların sayım ve dökümü veya tutanaklara geçirilmesi gibi tüm sandık başı iş ve işlemlerinin düzenini bozmaya kalkışanları, başkan uyarır. Bu uyarının gereğini yerine getirmeyen kimse, kolluk gücü çağrılarak sandık çevresinden uzaklaştırılır (298/82-3).

Sandık kurulu başkanının bu maddede belirtilen görevini yapmaması halinde, sandık kurulu karar alarak ilgili hakkında yukarıda belirtilen yetkiyi kullanır ve durumu derhal ilçe seçim kurulu başkanına bildirir (298/82-4).

Sandık çevresinde cebir, şiddet veya tehdit kullanarak sandık başı düzenini bozmaya kalkışanlar, sandık kurulu başkanı veya üyelerinden biri tarafından yapılan çağrı ya da seçmenlerin ihbarı üzerine gelen kolluk güçlerince derhal sandık çevresinden uzaklaştırılır ve gerekli yasal işlem yapılır. Seçmenlerce ihbar, o yer kolluk güçlerine şahsen yapılır (298/82-5).

Ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde, yukarıda sayılan tedbirlere uymayanlar, cezaevi idaresinin görüşü alındıktan sonra, güvenliği zayıflatmayacak şekilde uygulama yapılarak, sandık çevresinden dışarı çıkarılır (298/82-6).

Bu madde uyarınca çağrılacak kolluk güçleri, başkanın talebine veya kurulun kararına uymak zorundadır. Bu madde uyarınca sandık çevresine gelen kolluk güçleri, başkanın talebine veya kurulun kararına uymak zorunda olup, çağrı veya ihbar sebebi ortadan kalkınca sandık çevresinden ayrılır (298/82-7).

Seçimin güvenliğini sağlamakla görevli kolluk güçleri hariç, özel güvenlik görevlileri ve belediye zabıtaları gibi görevliler de dâhil olmak üzere resmî üniforma ve silah taşıyan kişiler, sandığın konulduğu bina, yapı ve bunların müstemilatına giremezler (298/82-8).

Sandığın konulduğu bina, yapı ve bunların müstemilatında hiç kimse, başkalarının görebileceği şekilde bir siyasi parti veya adaya ait rozet, amblem veya benzeri işaretler ya da propaganda amaçlı yayınlar taşıyamaz; yazılı, sözlü veya görüntülü propaganda yapamaz. Bu fıkra hükümlerine uymayan kişiler kolluk güçleri tarafından uzaklaştırılır (298/82-9).

Sandık kurulunun görev yaptığı yerde cep telefonu ile görüşme yapmak yasaktır. Ancak sandık kurulu başkan ve üyelerinin, görevleri gereği yapacağı görüşmeler bu hükmün dışındadır. Bu hükme aykırı davranan kimseler kurul başkanı tarafından uyarılır. Bu uyarıya rağmen görüşmesini sürdüren kimse, derhal oradan çıkarılır (298/82-10).

Sandık çevresinde bir suç işlenmesi halinde, sandık kurulu, durumu tutanağa geçirir ve zilgili hakkında işlem yapılmak üzere kolluk güçlerini çağırır (298/82-11).

İlçe seçim kurulu başkanı, sandık çevresinde, sandık başı iş ve işlemlerinin düzen içinde yürütülmesini ve sandığın konulduğu bina, yapı ve bunların müştemilatında güvenliği ve bu Kanunda öngörülen yasaklara uyulmasını sağlayacak tedbirleri alır; seçmenin ve bu yerlerde bulunma hakkına sahip diğer kişilerin buralara serbestçe girmesini engelleyen veya güçleştiren her türlü hareketi önler. Bu kapsamda, ilçe seçim kurulu başkanınca verilen

talimatlara sandık kurulları, mülki ve idari makamlar uymak zorundadır (298/82-12).

Sandık çevresi dışındaki inzibat tedbirleri

MADDE 20- Sandık çevresi dışında, zabıtaya emir verme yetkisine sahip makamlarla, zabıta amir ve memurları tarafından alınacak tedbirler, seçmenin sandığın konulduğu bina, yapı ve bunların müştemilatına serbestçe girmesini engelleyici veya güçleştirici mahiyette olamaz (298/85).

Oy verme gününde sandık kurulunun toplanma zamanı ve hemen yapacağı işler

MADDE 21- Sandık kurulu oy verme günü olan 24 Haziran 2018 Pazar günü oy verme saatinden en az bir saat önce sandık başında toplanarak bu Genelge'nin 11. maddesinde gösterilen şekilde andiçer. Başkan, ilçe seçim kurulundan kontrol ederek teslim almış olduğu keseyi açarak içerisinde bulunan sandık kurulu mührünü ve ayrıca "TERCİH" veya "EVET" mührünü masanın üzerine koyar. Bundan sonra seçim sandığının boş olduğunu orada bulunan sandık kurulu üyeleriyle müşahitler önünde tespit ederek sandığın kapağını kapatır ve kapağı mühür bozulmadan açılmayacak şekilde sandık kurulu mührü ile mühürler. Sandık kurulu; and içme, sandığı yerleştirme, kapalı oy verme yerini düzenleme

işini bitirdikten sonra hazır bulunanlar önünde ilçe seçim kurulu başkanlığından teslim aldığı ve filigranlı kâğıttan üretilmiş, üzeri Yüksek Seçim Kurulunca numaralanıp mühürlenerek paketlenmiş birleşik oy pusulası paketini açıp, tümünü sayar; birleşik oy pusulalarının her birinin arkasını sandık kurulu mührü ile mühürler ve birleşik oy pusulalarının sayısı ile her birinin arkasının sandık kurulu mührüyle mühürlenmiş olduğunu tutanak defterine geçirir.

Sandık kurulu ilçe seçim kurulundan teslim alınan filigranlı kâğıttan üretilmiş ve ön yüzünün sol üst köşesinde Türkiye Cumhuriyeti Yüksek Seçim Kurulu amblemi ve ilçe seçim kurulu başkanlığı mührünü taşıyan sarı renkte bastırılmış olan oy zarflarını sayar, her zarfın üzerine sandık kurulu mührünü basar ve zarfların sayısı ile her birinin ön yüzünün sandık kurulu mührüyle mühürlenmiş olduğunu tutanak defterine geçirir.

Birleşik oy pusulaları ve zarflar masanın üzerine düzenli bir şekilde konulur. Sandık kurulu, sandık numarasını gösteren etiketi sandığın önüne yapıştırır.

Sandık kurulu, yaptığı tüm bu işlemleri bu Genelge gereğince tutanak defterine geçirip imzalar (298/77).

Kurulca yapılacak işlemler, alınacak tedbirler

MADDE 22- Kanun gereği sandık kurulunca alınması gereken tedbirler ve yapılması gereken işlemler üzerinde anlaşma olmadığı takdirde, kurulu oluşturan üyelerin yarısından bir fazlasının görüşüne göre karar alınır veya işlem yapılır. Oyların eşitliği halinde başkanın katıldığı tarafın görüşü üstün tutulur.

Sandık kurulu tarafından verilen kararlar veya yapılan işlemler varsa matbu tutanağa, yoksa olayın mahiyetine

göre tutanak defterinin boş sayfalarına sırayla yazılarak başkan ve üyeler tarafından imzalanır.

Kanuna göre başkan tarafından yapılması gereken işler ve özel olarak sandık başında yapılacak işler (açıklamalar ve uyarmalar) üyeler tarafından da yapılabilir.

Oy verme yetkisi

MADDE 23- Onaylı sandık seçmen listesinde yazılı her seçmen, oy verme yetkisine sahiptir.

298 sayılı Kanun'da sayılan istisnalar dışında, sandık seçmen listesinde kaydı olmayanların oy kullanmalarına izin verilmez. Ancak kesinleşen muhtarlık bölgesi askı listelerinde adı yazılı olduğu veya bu listelere yazılması için askı süresi içinde başvurduğu ve

listeye kaydedilmesine karar verildiği halde, çoğaltılarak sandık kurullarına verilen sandık seçmen listelerinde ismi yer almayan seçmenlerin, muhtarlık bölgesi askı listelerinin kesinleşmesine bakılmaksızın, ilçe seçim kurulundaki liste ile oy verecekleri sandık seçmen listesine ilave edilmelerine, ilçe seçim kurulu başkanı tarafından karar verilir ve seçmene bu yolda verilecek bir yazı ile sandık kuruluna başvurması ve listeye dâhil edilmek suretiyle seçmenin oy kullanması sağlanır (298/86-2).

Her seçmen, kanunda sayılan istisnalar dışında, hangi sandık seçmen listesinde kayıtlı ise ancak o sandıkta oy kullanabilir.

Bir seçmen, aynı seçim türü için birden fazla oy kullanamaz.

Oy verme gününe kadar, haklarında seçme yeterliliğini kaybettiğine dair yetkili mercilerden resmî belge gelmiş bulunan seçmenler ile tutuklu sandık seçmen listesine

kaydedilmiş olup da tahliye edilen veya taksirli suçlar dışında bir suçtan hüküm giyerek cezası kesinleşenlerin durumlarını gösteren resmî belge gelmiş bulunanlara, seçmen listesinde kayıtlı olsalar bile ceza infaz kurumunda oy kullanırlmaz ve bu husus sandık kurulunca tutanağa geçirilir (298/86).

Oy verme düzeni

MADDE 24- Sandık başında seçmene, vereceği oy hakkında hiçbir kimse müdahale, telkin veya tavsiyede bulunamaz. Hiçbir seçmen oyunu kullandıktan sonra sandık başında kalamaz (298/88).

Oyunu kullandıktan sonra sandık başından ayrılmayan seçmene başkan uzaklaşmasını hatırlatır. Seçmen yine orada kalırsa, başkan onu kolluk aracılığı ile uzaklaştırır.

Oy verme süresi

MADDE 25- 24 Haziran 2018 Pazar günü, Cumhurbaşkanı seçiminin ikinci oylamaya kalması durumunda ise, 8 Temmuz 2018 Pazar günü oy verme süresi tüm yurttan 08.00 – 17.00 saatleri arasındadır.

Oy vermenin bitiş saati geldiği halde sandık başında oylarını vermek üzere bekleyen seçmenler varsa, sandık kurulu başkanı bunları saydıktan ve kimliklerini aldıktan sonra sıra ile oylarını kullanmalarına izin verir. Yüksek Seçim Kurulunun belirlediği bitiş saatinden sonra gelen seçmen oy kullanamaz (298/89, 96).

Sandık kurulu önüne alınmada sıra

MADDE 26- Oy verme günü sandık başına gelen seçmenler, sandık kurulu önüne kurul başkanı tarafından sıra ile birer birer alınırlar. Gebeler, hastalar ve engelliler

sıra ile bekletilmeden oylarını verirler. Yaşlıların da bekletilmeden oy kullanmalarına izin verilebilir (298/90).

Bu seçmenlere yardım eden seçmenin de öncelikle oy kullanmasına izin verilebilir(298/90).

Görevlendirilen güvenlik güçlerinin de bekletilmeden oy kullanmalarına izin verilebilir.

Seçmenin kimliğinin tespiti

MADDE 27- Sandık başına gelen seçmen; Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarasını taşıyan; Türkiye Cumhuriyeti Kimlik Kartı, Geçici Kimlik Belgesi, nüfus cüzdanı, resmî dairelerce verilen soğuk damgalı kimlik kartı, pasaport, evlenme cüzdanı, askerlik belgesi,

sürücü belgesi, hâkim ve savcılar ile yüksek yargı organı mensuplarına verilen mesleki kimlik kartı, avukat, noter ve askerî kimlik kartı gibi kimliğini tereddütsüz ortaya koyan resimli, resmî nitelikteki belgelerden birini başkana verir ve seçmen sıra numarasını söyler. Bu belgelerden birini vermeyen seçmen oy kullanamaz. (298/87, 91).

Belediyeler ile köy veya mahalle muhtarlarınca düzenlenip onaylanan kimlik belgeleri seçmenin kimliğinin tespitinde geçerli değildir (298/87).

Üzerinde Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası olmayan resimli ve resmî bir kimlik belgesi ibraz eden seçmenin oy kullanabilmesi için, bu belgelerin yanında ayrıca seçmen bilgi kâğıdını veya nüfus müdürlüklerince verilmiş nüfus kayıt örneğini ibraz etmesi şarttır.

Ceza infaz kurumlarında tutuklu ya da taksirli suçlardan hükümlü bulunan seçmenlerden yukarıda sayılan kimlik belgeleri bulunmayanlar için, cezaevi idaresince verilmiş belge, kimlik belgesi yerine geçer (298/87).

Oy verme

MADDE 28-

a) Oy vermeden önceki işler;

Sandık kurulu önüne alınan seçmen, oyunu kullanmadan önce kimlik belgesini ve varsa seçmen bilgi kâğıdını başkana verir ve kimliğini ispat eder.

Sandık kurulu başkanı, oy verme işlemini izlemek üzere kurul üyeleri arasında iş bölümü yaparak ayrı ayrı görevlendirir. Üyelerden biri, seçmenin oy verme işlemini takip ederek karışıklığa meydan verilmemesini ve seçmenin oyunu sandığa atmasını ve kendilerinin önünde bulunan oy pusulaları ile oy zarflarının kaybolmamasını sağlar. Diğer bir üye ise sandık seçmen listesinin imza bölümünü takip ederek sandık önüne alınan seçmenin sandık seçmen listesinden adını bulur.

b) Oy verme işlemi;

Görevli üye tarafından seçmenin adı sandık seçmen listesinde bulunduktan sonra, seçmene oy kullandırılır.

Başkan, kanuna uygun biçimde hazırlanmış ve mühürlenmiş oy zarfı ile birleşik oy pusulasını, hiçbir tarafında herhangi bir işaret bulunmadığını ve arkasının sandık kurulu mührü ile mühürlü olduğunu, kurul üyelerine, müşahitlere ve seçmene gösterdikten sonra "TERCİH" veya "EVET" mührünü seçmene vererek kapalı oy verme yerini gösterir.

Başkan tarafından seçmene kapalı oy verme yerine girmeden önce:

ba) Birleşik oy pusulalarında tercih ettiği cumhurbaşkanı adayı, siyasi parti, ittifak veya bağımsız aday için

ayrılan bölümden dışarı taşırmamak suretiyle “TERCİH” veya “EVET” mührünü basması, “TERCİH” veya “EVET” mührü dışında herhangi bir yerine imza atmaması veya işaret koymaması, aksi halde oyunun geçersiz sayılacağı, birleşik oy pusulasını düzgün bir şekilde katlayıp zarfa koyması ve yapıştırması gerektiği,

- bb)** Seçmenin; cep telefonu, fotoğraf veya film makinesi gibi görüntü kaydedici veya haberleşme sağlayıcı cihazlarla kapalı oy verme yerine girmesinin yasak olduğu ve cezasının bulunduğu, bu tür cihazlar varsa oy verme işlemi bittikten sonra iade edilmek üzere bırakılması gerektiği (298/92),
- bc)** Birleşik oy pusulalarından başka, zarfa hiçbir şey koymaması, aksi halde kullandığı oyun geçersiz olacağı,
- bd)** Seçmene birleşik oy pusulaları verildikten sonra hata veya başka bir neden ileri sürülerek yeni bir birleşik oy pusulası verilemeyeceği,
- be)** Cumhurbaşkanı ve milletvekili seçimi oy pusulalarının aynı zarfa konulacağı, açıklanır.

Seçmen, sandık kurulu başkanının açıkladığı şekilde hareket ettikten sonra kapalı oy verme yerinden çıkıp, zarfı sandığa bizzat atar. Kurul başkanı oyunu kullanan seçmene kimlik kartını verirken seçmen listesindeki adı karşısına imza cetveli kullanarak imzasını attırır.

Seçmen, imza atmasını bilmiyor veya herhangi bir sakatlığı nedeniyle imza atacak durumda bulunmuyorsa, sol elinin başparmağını basar. Sol elinin başparmağı olmayanların hangi parmağını bastığı listenin imza bölümüne ayrıca yazılır. Hiç parmağı olmayan seçmenin durumu adı karşısına yazılıp başkan tarafından imzalanır (298/93)

Sandık kurulu başkanı, oyunu kullanmış, mührünü teslim etmiş ve sandık seçmen listesini imzalamış seçmenlerin, seçmen bilgi kâğıdının arka yüzünü imzalayıp mühürledikten sonra kimliği ile birlikte kendisine iade eder. Sandık kurulu başkanları, bu işlemlerin düzenli bir biçimde yapılıp yapılmadığını denetler.

Tutuklular yeterli güvenlik tedbirleri alındıktan sonra, ceza infaz kurumu idaresinin belirleyeceği bir düzen içinde oy kullanacakları sandık bölgesine getirilir. Tutukluların serbest ve gizlilik içinde oylarını kullanmaları sandık kurulunca sağlanır.

Seçmenlerden ceza infaz kurumlarında tutuklu bulunanlar, oyunu kullandıktan sonra yetkililerce sandık çevresinden götürülürler.

Zarf ve birleşik oy pusulasını alan seçmenin oyunu kullanmadan önce danışmak veya görüşmek amacı ile başka bir yere gitmesine veya sandık çevresinde başka bir kimse ile görüşmesine izin verilmez.

Kapalı oy verme yerine girmeyen veya birleşik oy pusulası ile oy zarfını aldığı halde oy kullanmayan seçmenden birleşik oy pusulası, zarf ve mühür geri alınır (298/78, 88, 91, 93, 101; 2839/27).

Kapalı oy verme yerinde seçmenin uyması gereken kurallar

MADDE 29- Seçmen, kapalı oy verme yerinden dışarı çıkmadıkça, hiç kimse oraya giremez. Ancak oy pusulalarını hazırlamak için, kapalı oy verme yerinde, normal süreden fazla kalan seçmenler, kurul başkanı tarafından makul bir süre verilerek uyarılır. Bu uyarıya rağmen kapalı oy verme yerinden çıkmayan seçmen, oradan çıkarılır (298/92).

Engellilerin oy kullanması

MADDE 30- Görme engelliler, felçliler, elleri eksik olanlar veya bu gibi bedeni engelleri açıkça belli olanlar o seçim çevresi seçmeni olan ve o sırada sandık çevresinde bulunan akrabalarından birinin, akrabası yoksa diğer herhangi bir seçmenin yardımı ile oylarını kullanabilirler. Bir seçmen birden fazla engelliye yardım edemez (298/93-2).

Sandık kurulu başkan veya üyeleri, engelli seçmenlere yardım etmek amacıyla oy verme kabinine giremez, oy kullanma sırasında yardım edemez.

Okuma - yazma bilmeyen seçmenlerin oy kullanmaları

MADDE 31- Okuma - yazma bilmeyen seçmenlere, oylarını kullanmaları konusunda başkaları tarafından sandık çevresinde yardım edilemez. Okuma - yazma bilmeyen seçmen, sorduğu ve istediği takdirde sandık kurulu başkanı, sadece birleşik oy pusulaları üzerinde bulunan cumhurbaşkanı adayı, siyasi parti ve ittifakların işaretlerinden hangisinin hangi aday veya partiye ait olduğunu ve tercih ettiği cumhurbaşkanı adayı, siyasi parti ve ittifakların diğer bölüme taşırmamak suretiyle "TERCİH" veya "EVET" mührünü basması ve birleşik oy pusulalarını katlayıp sarı renkli zarfa koyarak ağzını yapıştırması gerektiğini anlatır.

Okuma - yazma bilmeyen seçmenlere oy verme sırasında yardım etmek amacıyla oy verme yerine kendisinden başka kimse giremez ve oy kullanma sırasında yardım edemez.

Oy kullanmada öncelik

MADDE 32- Gebeler, hastalar ve engelliler sıra bekletilmeden oylarını verirler. Engellilere yardım edenler ile güvenlik görevlileri ve yaşlıların da öncelikle oy kullanmalarına izin verilebilir (298/90).

Kapalı oy verme yerine girme yasağı

MADDE 33- Sandık kurulu başkan veya üyeleri, oy verme sırasında seçmenlere yardım etmek amacıyla kapalı oy verme yerine giremez.

Sandık seçmen listesine kayıtlı olmayan seçmenlerin oy kullanması

MADDE 34- İlçe seçim kurulu başkanı, seçimin yapıldığı çevrede oy verme hakkına sahip olduğu halde, (Seçimin yapıldığı seçim çevresindeki seçmen listesinde kayıtlı olması koşuluyla) görev yaptığı sandığa ait seçmen listesinde kayıtlı bulunmayan (298/3);

- a) Sandık kurulu başkan ve üyeleri ile bina sorumlularının,
- b) Seçimin güvenliğini sağlamakla görevli kolluk güçlerinin,
- c) İlçe seçim kurulu tarafından sandık kurulu üyelerini görev yerine ulaştırmak için görevlendirilmiş kişilerin, her birine seçmen olduğunu ve seçimde oy kullanabileceğini gösteren ve sandık seçmen listesindeki bilgileri kapsayan bir belge verir (Örnek: 142).

Ayrıca, bu seçmenlerin esas kayıtlı olduğu sandık seçmen listesine meşruhat verilmek üzere kayıtlı bulunduğu sandık kurulu başkanlığına durumu yazı ile bildirir.

Bu madde uyarınca, ilçe seçim kurulu başkanı tarafından kendilerine oy kullanma hakkı bulunduğuna ilişkin olarak belge verilen görevliler, bu belge ile görevli oldukları sandık bölgesinde oy verirler.

Milletvekilleri, milletvekili kimliği ile seçmen bilgi kâğıdını; cumhurbaşkanı adayları ve milletvekili adayları ise herhangi bir il seçim kurulu başkanınca cumhurbaşkanı veya milletvekili adayı olduklarına ilişkin meşruhat verilmiş seçmen bilgi kâğıdını göstermek suretiyle kayıtlı oldukları seçim çevresi dışında da oylarını kullanabilirler. (İlçe seçim kurulunca 298 sayılı Kanun'un 44. maddesi hükmü uyarınca düzenlenen seçmen bilgi kâğıtları esas alınır.)

Sandık kurulu, bu madde kapsamında oy kullanan kimselerin ilgili belgelerini, oy verme işleminden önce alır. Bu belgeler, diğer seçim evrakı ile birlikte ilçe seçim kuruluna teslim edilir.

Bu madde uyarınca oy kullanan seçmenlerin ad ve soyadları ile kimlik bilgileri, oy kullandıkları sandık seçmen listesinin sonuna yazılarak karşısına imzaları alınır (298/94).

Yukarıda sayılan seçmenlerin sayısı o sandık seçmen listesine dâhil edilmez; oy kullanan seçmenlerin toplamına dâhil edilir.

Sayım ve döküm başlamadan önce yapılacak işler

MADDE 35- Oy verme bitince, kurul başkanı bunu yüksek sesle ilân eder ve oy vermenin bittiği saat tutanak defterine geçirilir. Oy sandıkları Genelge'nin 25. maddesinde belirlenen oy verme bitiş saatinden önce açılmaz (298/96)

Sandık seçmen listesindeki bütün seçmenlerin oylarını kullanmış olmaları halinde dahi oy vermenin bitim saatinden önce sandıklar kesinlikle açılmayacaktır.

Seyyar sandık kurulu ile ilişkilendirilen sandıklarda sayım ve döküm başlamadan önce yapılacak işler

MADDE 36- Seyyar sandık kurulu ile ilişkilendirilen sandık kurulu, seyyar sandık kurulu gelmeden ve uygunluk teslim tutanağı ile seyyar sandık kuruluna ait zarflar teslim alınmadan kendi sandığını açamaz.

Bu sandık kurulları, oy sayımına geçmeden önce 135/II sayılı Genelge hükümlerini dikkate alarak işlem yaparlar

Sayım ve dökümün açık olması ve sayım düzeni

MADDE 37- Sayım ve döküm açık olarak yapılır. Oy verme yerinde bulunanlar sayım ve dökümü izleyebilirler.

Kurul; çalışmalarının düzenli yürütülmesi bakımından, sayım ve döküm masası etrafında boş kalması gereken kısmı, bir karar ile belirtir ve bu kısım etrafında orada bulunanların bu işlemleri izlemelerine engel olmayacak tedbirleri alabilir (298/95).

Sayım ve döküm sırasında sandığın bulunduğu odanın kapısı açık tutulur.

Masa üzerindeki eşyaların kaldırılması, oy verenler sayısının denetlenmesi ve tutanağa geçirilerek ilânı

MADDE 38- Masa üzerinde, sandıktan başka ne varsa kaldırılır. Oy vermenin bittiği

saat tutanak defterine geçirilir. Bundan sonra sandık seçmen listesinde yazılı seçmenlerin

toplamı ile adları hizasındaki imza veya parmak izleri sayılarak oy vermiş olanların toplamı

tespit edilir Örnek: 86-Milletvekili, Örnek: 404-Cumhurbaşkanı (oylamanın referandum

şeklinde yapılması halinde Örnek: 404/A) sayılı sandık sonuç tutanağına geçirilir ve sonuç

yüksek sesle ilân edilir (298/96).

Kullanılmayan birleşik oy pusulaları ve zarflar

MADDE 39- Oy zarflarından veya birleşik oy pusulalarından kullanılmayanlar sayılır; oylarını veren seçmen sayısına eklenerek kurula teslim edilmiş bulunan birleşik oy pusulası toplamına veya zarf miktarı toplamına uygun olup olmadığı tespit edilir.

Kullanılmayan birleşik oy pusulaları ve zarflar ayrı ayrı paketler haline getirilerek mühürlenir; üzerlerine sayıları yazılır. Kullanılmayan birleşik oy pusulası ve zarf sayısı Örnek: 86- Milletvekili, Örnek: 404-Cumhurbaşkanı (oylamanın referandum şeklinde yapılması halinde Örnek: 404/A) sayılı sandık sonuç tutanağına yazılır.

Sandık kurulu başkanı “TERCİH” veya “EVET” mühürlerini bir zarfa koyarak bu zarfın ağzını kapatır ve mühürler; kullanılmamış ve paketlenmiş olan birleşik oy pusulaları ve zarflarla birlikte, “TERCİH” veya “EVET” mühürleri konulmuş olan bu zarfı ilçe seçim veya görevli geçici ilçe seçim kuruluna teslim edilecek torbaya koyar (“TERCİH” veya “EVET” mührünü taşıyan kapalı zarfın konulduğu) ve torbanın bu kısmını sicimle bağlar.

Bu işlemler bitirildikten sonra sandıktan çıkacak birleşik oy pusulalarının konulmasına yarayan torbanın boş olduğu tespit ve ilân olunur. Bütün bu işlemler tutanağa geçirilir (298/97).

Sandığın açılması, zarfların sayılması, geçerli ve geçersiz oy zarflarının ayrılması

MADDE 40- Sandık, yukarıdaki maddelerde belirtilen iş ve işlemler tamamlandıktan sonra, oy verme yerinde hazır bulunanların gözü önünde, sandık kurulu başkanı tarafından açılır.

Sandıktan çıkan zarflar, sandık kurulu başkanı tarafından yüksek sesle iki defa sayılır.

İki sayım arasında fark olursa, üçüncü sayım yapılarak sonucuna göre işlem yapılır ve seçimde kullanılan toplam zarf sayısı tespit edilir. Tespit edilen zarf sayısı, o seçime ait sandık sonuç tutanağının Örnek: 86-Milletvekili, Örnek: 404-Cumhurbaşkanı (oylamanın referandum şeklinde yapılması halinde Örnek: 404/A) ilgili yerine işlenir.

Bütün zarflar sayıldıktan sonra, geçerli olup olmaması yönünden aşağıdaki şekilde kontrol edilir.

- a) Sandık kurulunca verilen biçim ve renkte olmayan,
- b) “Türkiye Cumhuriyeti Yüksek Seçim Kurulu” filigranı olmayan kâğıttan imal edilmiş olan,
- c) Yüksek Seçim Kurulu amblemi olmayan,
- d) Üzerinde İlçe Seçim Kurulu mührü bulunmayan,
- e) Üzerinde sandık kurulu mührü bulunmayan,
- f) Tamamı yırtılmış olan,
- g) Üzerinde İlçe Seçim Kurulu ve sandık kurulu mührü dışında herhangi bir mühür, imza, yazı, parmak izi

veya herhangi bir işaret bulunan zarflar geçersiz sayılır. (298/78-2, 298/98)

Ancak, üzerinde sandık kurulu mührü bulunmamasına rağmen Türkiye Cumhuriyeti Yüksek Seçim Kurulu filigranı, amblemi ve ilçe seçim kurulu mührü bulunan zarflar ile üzerinde leke veya çizik bulunsada dahi bunun özel işaret koymak amacıyla yapıldığı kesin olarak anlaşılamayan zarflar geçerli sayılır.

İtiraza uğrayan zarflar ile itiraza uğramadan geçersiz sayılan zarflar, başkan tarafından bir kenara ayrılır. Sandık kurulu, bütün zarflar kontrol edildikten sonra, itiraza uğrayan zarfları inceleyerek, geçerli veya geçersiz sayılması yönünde kararını verir. Bundan sonra, o sandıktan çıkan geçerli ve geçersiz oy zarflarının toplam sayısı ayrı ayrı tutanağın ilgili yerine işlenir.

Geçersiz zarflar paketlenir ve paketin üzeri mühürlenerek zarf sayısı yazılır. Bu zarflar saklanır ve kesinlikle açılmaz.

Bu işlemler yapıldıktan sonra, o sandıktan çıkan geçerli ve geçersiz zarfların toplam sayısı ile oy kullanan seçmen sayısı karşılaştırılır.

Zarf sayısı, oy kullanan seçmen sayısına eşit veya eksik ise başkaca bir işlem yapılmaz.

Zarf sayısı, oy kullanan seçmen sayısından fazla ise eşitliği sağlamak için önce geçersiz zarf sayısı düşülür. Geçersiz zarf sayısının düşülmesi halinde de eşitlik sağlanamıyorsa, sandık kurulu başkanı geçerli zarflar arasından, eşitliği sağlayacak sayıda zarfı gelişiğüz el çeker ve bu zarflar açılmadan derhal yakılarak imha edilir. İmha edilen zarf sayısı, sandık sonuç tutanağına Örnek: 86-Milletvekili, Örnek: 404-Cumhurbaşkanı (referandumda Örnek: 404/A) yazılır.

Yukarıda belirtilen işlemler bittikten sonra, geçerli oy zarfları sandığın içine tekrar konularak sayıma geçilir.

Bütün bu işlemler ayrıca tutanak defterine geçirilerek, sandık kurulu başkan ve üyeleri tarafından imzalanıp, mühürlenir.

Sandıklar, sayım ve döküm işlemleri bitinceye kadar oy verme yerinden çıkarılamaz (298/98).

Zarfların açılması, oyların sayım ve dökümü

MADDE 41- Oyların sayım ve dökümüne derhal başlanır, açık ve aralıksız yapılır. Yapılacak şikâyet ve itirazlar, işi durdurmaz.

Sandık kurulu başkanı, sayım ve döküm işine başlamadan önce, sayım ve döküm cetvellerinin boş ve yazısız olduğunu hazır bulunanlara gösterir.

Sandık kurulu başkanı, oy sayım ve dökümünün düzenini sağlamak bakımından;

- a) Bir üyeyi sandıktaki zarfları kendisine vermek,
- b) İki üyeyi okunan oy pusulalarını sayım ve döküm cetvellerine işlemek,
- c) Bir üyeyi okunan ve dökümü yapılan oy pusulalarını ve açılan zarfları masa üzerine düzenli biçimde yerleştirmek ve korumak üzere görevlendirir.

Sayım ve döküm cetvellerinde (Örnek: 85- Milletvekili, Örnek: 403- Cumhurbaşkanı, oylamanın referandum şeklinde yapılması halinde Örnek: 417), ilk önce birleşik oy pusulasındaki sıraya göre siyasi partilerin adları/ cumhurbaşkanı adayları soldan sağa doğru sütunların yukarısındaki hanelere yazılır. Daha sonra, varsa her

bağımsız adaya bir sütun ayrılarak, bağımsız adayların ad ve soyadları, birleşik oy pusulasındaki sıraya göre sütunların yukarısındaki hanelere yazılır. Bunlardan sonra, ittifakların birleşik oy pusulasındaki sıralarına göre ortak oyları için yeteri kadar sütun ayrılır ve bu sütunların üzerine ittifakların unvanları yazılır.

Sandık kurulu başkanı tarafından görevlendirilen üye, oy zarfını sandıktan teker teker alarak başkana verir. Aynı zarf içinde birden fazla oy kullanıldığından, zarfın içinden çıkan oy pusulaları okunmadan önce, seçim türüne göre ters çevrilerek tasnif edilipmasanın üzerine konulur.

Oy zarfı içinden eksik oy pusulası çıkmış ise eksik çıkan oyların hangi seçim türüne ait olduğu ve sayısı ile içinden hiç oy pusulası çıkmayan boş zarf sayısı toplamı, zarfların açılması bittikten sonra tespit edilip sandık sonuç tutanağına işlenir.

Geçerli zarflar, görevli üye tarafından, masa üzerine düzenli biçimde yerleştirilir ve muhafaza edilir.

Önce Cumhurbaşkanı seçimine ait oy pusulalarının sayım ve dökümü yapılır.

Başkan oy pusulasının ön yüzünü herkesin görebileceği ve işitebileceği şekilde okur.

Geçersiz sayılan veya geçerli olmasına rağmen hesaba katılmaması gereken oy pusulaları ile geçerli olup olmadığı veya hesaba katılıp katılmaması yönünden tereddüt edilen veya itiraza uğrayan oy pusulaları, sayım ve döküm cetveline işlenmeksizin ayrılır ve sandık kurulu başkanı tarafından muhafaza altına alınır.

A) Cumhurbaşkanı seçimi için;

Birleşik oy pusulası üzerinde hangi cumhurbaşkanı

adayına ait yere “TERCİH” veya “EVET” mührü basılmış ise, o cumhurbaşkanı adayının adı ve soyadı okunur.

Cumhurbaşkanı adayının aldığı ve herhangi bir itiraza uğramadan geçerli sayılan her oy, okunmasını müteakiben, görevli iki üye tarafından, aynı anda sayım ve döküm cetvelinde o cumhurbaşkanı adayına ayrılmış bulunan sütündeki rakamlar birden başlamak üzere, sırasına göre çizilmek suretiyle, ayrı ayrı işaretlenir. Bu işlemin usulüne uygun yapıp yapılmadığı, sandık kurulu başkanı tarafından sürekli denetlenir.

Okunan geçerli oy pusulaları, görevli üye tarafından, masa üzerine düzenli biçimde yerleştirilir ve muhafaza edilir.

Bütün zarfların açılıp okunması bittikten sonra; itiraz edilmeksizin geçerli sayılan ve her iki sayım ve döküm cetveline işlenen oy sayıları, her cumhurbaşkanı adayı sütununda işaretlenmiş son rakamlar karşılaştırılarak, her cumhurbaşkanı adayının aldığı geçerli oy sayısının iki cetvelde de aynı olup olmadığı, başkan tarafından kontrol edilir. Oy sayıları aynı ise, her cumhurbaşkanı adayının aldığı geçerli oylar toplanarak, itiraz edilmeksizin geçerli sayılan bu oyların toplam sayısı, sandık kurulunca düzenlenecek sandık sonuç tutanağına (Örnek: 404-Cumhurbaşkanı, Cumhurbaşkanı, oylamasının referandum şeklinde yapılması halinde Örnek: 404/A) rakam ve yazıyla işlenir.

Cumhurbaşkanı adaylarının aldıkları ve kendi hanelerine işlenmiş geçerli oy sayılarını gösterir rakamların her iki sayım ve döküm cetvelinde de aynı olmaması halinde ikinci sayım yapılır. İkinci sayımda, geçerli tüm oy pusulaları yeniden, tek tek okunarak, boş ve yazısız ayrı iki sayım ve döküm cetveline (Örnek: 403- Cumhurbaşkanı, Cumhurbaşkanı oylamasının referandum şeklinde

yapılması halinde Örnek: 417) işlenir. Bu cetvellerdeki oy sayıları aynı ise, her cumhurbaşkanı adayının aldığı geçerli oylar toplanarak, itiraz edilmeksizin geçerli sayılan bu oyların toplam sayısı, sandık kurulunca düzenlenecek sandık sonuç tutanağına

(Örnek: 404-Cumhurbaşkanı, Cumhurbaşkanı, oylamasının referandum şeklinde yapılması halinde Örnek: 404/A) rakam ve yazıyla işlenir.

B) Milletvekili seçimi için;

İttifak alanı; İttifak unvanı bölümü ile aralarındaki boşluk dâhil ittifak yapan siyasi partilerin sütunlarının tamamını ifade eder. İttifak alanı içerisinde, “EVET” mührünün;

- a) Bir siyasi partiye ayrılan alana,
- b) Hem bir siyasi partiye ayrılan alana hem de ittifak unvanı bölümüne,
- c) İttifak unvanı bölümüne taşacak şekilde, bir siyasi partiye ayrılan alana, basılması halinde, bu oy pusulaları geçerli kabul edilir ve sayım döküm cetvelinde o siyasi partinin cetveldeki sütununa işaretlenir.

Bu haller dışında, yalnız ittifak alanı içerisine “EVET” mührünün basıldığı her durumda, bu oy pusulaları da geçerli kabul edilir ve sayım döküm cetvelinde ittifakın ortak oyları sütununa rakamlar birden başlamak üzere, sırasına göre çizilmek suretiyle, ayrı ayrı işaretlenir.

Birleşik oy pusulası üzerinde hangi siyasi partiye, ittifaka veya bağımsız adaya ait yere “TERCİH” veya “EVET” mührü basılmış ise, o siyasi partinin, ittifakın veya bağımsız adayın ad ve soyadı okunur.

Siyasi partilerin, ittifakların ve bağımsız adayların aldığı

ve herhangi bir itiraza uğramadan geçerli sayılan her oy, okunmasını müteakiben, görevli iki üye tarafından, aynı anda sayım ve döküm cetvelinde o siyasi partiye, ittifak alanına veya bağımsız adaya ayrılmış bulunan sütundaki rakamlar birden başlamak üzere, sırasına göre çizilmek suretiyle, ayrı ayrı işaretlenir. Bu işlemin usulüne uygun yapılıp yapılmadığı, sandık kurulu başkanı tarafından sürekli denetlenir.

Okunan geçerli oy pusulaları, görevli üye tarafından, masa üzerine düzenli biçimde yerleştirilir ve muhafaza edilir.

Bütün zarfların açılıp okunması bittikten sonra; itiraz edilmeksizin geçerli sayılan ve her iki sayım ve döküm cetveline işlenen oy sayıları, her siyasi parti, bağımsız aday ve ittifakın ortak oyları sütununda işaretlenmiş son rakamlar karşılaştırılarak, her siyasi parti, bağımsız aday ve ittifakın ortak aldığı geçerli oy sayısının iki cetvelde de aynı olup olmadığı, başkan tarafından kontrol edilir. Oy sayıları aynı ise, her siyasi parti, bağımsız aday ve ittifakın ortak aldığı geçerli oylar toplanarak, itiraz edilmeksizin geçerli sayılan bu oyların toplam sayısı, sandık kurulunca düzenlenecek sandık sonuç tutanağına (Örnek: 86- Milletvekili) rakam ve yazıyla işlenir.

Siyasi partilerin, bağımsız adayların ve ittifakların ortak aldıkları ve kendi hanelerine işlenmiş geçerli oy sayılarını gösterir rakamların her iki sayım ve döküm cetvelinde de aynı olmaması halinde ikinci sayım yapılır. İkinci sayımda, geçerli tüm oy pusulaları yeniden, tek

tek okunarak, boş ve yazısız ayrı iki sayım ve döküm cetveline (Örnek: 85- Milletvekili) işlenir. Bu cetvellerdeki oy sayıları aynı ise, her siyasi parti, bağımsız aday ve ittifakın ortak aldığı geçerli oylar toplanarak, itiraz edilmeksizin geçerli sayılan bu oyların toplam sayısı,

sandık kurulunca düzenlenecek sandık sonuç tutanağına (Örnek: 86-Milletvekili) rakam ve yazıyla işlenir.

İkinci sayımda kullanılan sayım ve döküm cetvelinde yer alan oy sayıları da aynı çıkmazsa, yukarıda belirtilen usule göre üçüncü sayım yapılır ve kurulun varsa siyasi partili olmayan, yoksa başkan tarafından belirlenecek üyesi tarafından tek sayım ve döküm cetveline işlenmek suretiyle, sonucuna göre işlem yapılır. Birden fazla sayım yapılan hallerde, bu sayımlarda kullanılan sayım ve döküm cetvellerinin üzerine, hangi sayıma ait olduğu büyük harflerle yazılır ve tüm cetveller muhafaza edilir.

Açılan sandığa ait son oy pusulası okunduktan sonra, sandık başkanı tarafından o sandığa ait açılmayan geçerli zarf olup olmadığı kontrol edilir ve açılan zarfların sayısı ile sandıktan çıkan ve tutanağa işlenmiş olan geçerli zarf sayısı karşılaştırılır ve sonuç, tutanak defterine işlenir.

Geçerli oyların sayım ve döküm cetvellerine işlenmesinden sonra, hesaba katılıp katılmaması veya geçerli sayılıp sayılmaması yönünden tereddüt edilen veya itiraza uğrayan oy pusulaları, sandık kurulunca ayrı ayrı değerlendirilerek karara bağlanır ve bu karar, tutanak defterine yazıldıktan sonra mühürlenip imzalanır.

Sandık kurulu kararı ile geçerli sayılan veya hesaba katılan oy pusulaları, sayım ve döküm cetvelinde ait olduğu cumhurbaşkanı adayları, siyasi parti, bağımsız aday veya ittifakın ortak oyu için ayrılmış bulunan sütuna işlenir. Bu şekilde geçerli sayılan veya hesaba katılan oy pusulalarının toplam sayısı, sandık sonuç tutanağında (Örnek: 86-Milletvekili, Örnek: 404-Cumhurbaşkanı, Cumhurbaşkanı oylamasının referandum şeklinde yapılması halinde Örnek: 404/A) ilgili yere işlenir.

Kararla geçerli sayılan oy pusulaları ayrı ayrı paket

yapılarak bağlanır ve paketin üzeri mühürlenerek, sayısı yazılır ve saklanır.

Geçerli sayılmayan veya hesaba katılmayan oy pusulaları, ayrı ayrı paket yapılarak bağlanır ve paketin üzeri mühürlenerek, sayısı yazılır ve saklanır. Bu oy pusulaları yakılamaz, yırtılamaz ve yok edilemez. Bunların sayısı, özel tutanakta ilgili yere işlenir.

Yukarıda belirtilen işlemler tamamlandıktan sonra, sayım ve döküm cetvellerinde cumhurbaşkanı adaylarının, siyasi partilerin, bağımsız adayların ve ittifakların ortak aldığı oyların toplam sayısı, kendi sütununun altına rakam ve yazıyla işlenir.

Sayım ve döküm cetvellerinde, cumhurbaşkanı adaylarının, siyasi partilerin, bağımsız adayların ve ittifakların ortak aldığı oylar, orada bulunanlara, başkan tarafından yüksek sesle ilân edilir. Sayım ve döküm cetvelinin bir örneği zarf içinde ilçe seçim kuruluna teslim edilir.

Bu ilândan sonra, bu bilgilerin doğruluğu, sandık başkanı tarafından sayım ve döküm cetveli sonuçları ile karşılaştırıldıktan sonra, sandık sonuç tutanağı (Örnek: 86-Milletvekili, Örnek: 404-Cumhurbaşkanı, Cumhurbaşkanlığı oylamasının referandum şeklinde yapılması halinde Örnek: 404/A), başkan ve üyeler tarafından imzalanıp, mühürlenir.

Bütün bu işlemler, tutanak defterine geçirilerek, sandık kurulu başkan ve üyeleri tarafından imzalanıp, mühürlenir.

Sandık sonuç tutanağı (Örnek: 86-Milletvekili, Örnek: 404-Cumhurbaşkanı, Cumhurbaşkanlığı oylamasının referandum şeklinde yapılması halinde Örnek: 404/A) yukarıda belirtilen işlemler tamamlanmadan imzalanamaz.

Cumhurbaşkanı adayları ile yetkilendirdiği temsilcileri, siyasi parti müşahitleri, sayım masası başında yer alabilir ve oy pusulalarını görebilirler. Ancak cumhurbaşkanı adayları ile yetkilendirdiği temsilcileri ve siyasi parti müşahitlerinin sayısı beşten fazla ise, hazır bulunanlar arasından başkan tarafından kurul önünde ad çekme suretiyle, sandık başında kalacak beş siyasi parti müşahidi ile birlikte her bir cumhurbaşkanı adayının yetkilendirdiği temsilciler her biri ayrı aday veya siyasi partiden olmak üzere tespit edilir. Müşahitler ve temsilciler için sayım işlemini yakından takip edebilecekleri bir yer ayrılır (298/100).

Sandık kurulunca düzenlenen tutanak, torbalardaki oyların sayım ve dökümü sırasında ilçe seçim kurulunca düzenlenen tutanaklar, kurullarca imza edilen sayım ve döküm cetvelleri, sandık seçmen listesi, geçerli sayılan oy pusulaları, geçersiz sayılan oy pusulaları

ve itiraz sonucu geçerli sayılan oy pusulaları ile beraber hesaba katılmayan zarflar ayrı ayrı paketler halinde mühürlenip torbaya konulur ve torbanın ağzı kapatılarak mühürlenir. Bu torbalar İlçe Seçim Kuruluna yasal süresince saklanmak üzere teslim edilir (298/100).

SEÇSİS'ten elektronik ortamda alınan sandık sonuç tutanaklarında, her sandık için farklı sandık numarası ve karekod bulunduğundan, söz konusu tutanakların Milletvekili seçiminde sandık sonuç tutanağına (Örnek:86), Cumhurbaşkanı seçimi sandık sonuç tutanağına (Örnek :404), Cumhurbaşkanı (oylamanın referandum şeklinde yapılması halinde Örnek: 404/A) bilgisayardan sadece A4 (210x297 mm) formatında beyaz kâğıda çıktısı alınır.

Bu sebeple fotokopi ile çoğaltılmış tutanaklar kullanılamaz. Tutanaklar ilçe seçim kurulunca tarayıcıdan geçirileceğinden buruşturulmaması, katlanmaması,

karekodun üzerinin herhangi bir şekilde çizilmemesi, ıslatılmaması vb. hususlara dikkat edilmesi gerekir. Bu nedenle sandık sonuç tutanakları imzalanıp, mühürlendikten sonra ilçe seçim kuruluna teslim edilinceye kadar katlanmadan sığabileceği poşet dosya içerisinde muhafaza edilmelidir.

Geçerli olmayan oy pusulaları

MADDE 42-

- a) Sandık kurulunca verilen biçim ve renkte olmayan,
- b) Türkiye Cumhuriyeti Yüksek Seçim Kurulu filigranı bulunmayan,
- c) Arkasında sandık kurulu mührü bulunmayan,
- d) Hiçbir yerine "TERCİH" veya "EVET" mührü basılmamış olan,
- e) Birden fazla cumhurbaşkanı adayına, aynı ittifak içinde yer almayan birden fazla siyasi partiye, birden fazla ittifaka veya birden fazla bağımsız adaya ayrılan alanlara "TERCİH" veya "EVET" mührü basılmış olan,
- f) Birden fazla cumhurbaşkanı adayına, aynı ittifak içinde yer almayan birden fazla siyasi partiye, birden fazla ittifaka veya birden fazla bağımsız adaya ayrılan alana taşmış "TERCİH" veya "EVET" mührü bulunan,
- g) Sandığın ait olduğu seçim çevresinden başka bir seçim çevresi için düzenlenmiş olan,
- h) Bütünlüğü bozulacak şekilde yırtılmış veya koparılmış olan,
- i) Üzerine "TERCİH" veya "EVET" mührü dışında veya "TERCİH" veya "EVET" mührü yerine herhangi bir

özel işaret, herhangi bir isim, imza kaşesi, mühür veya parmak izi basılmış olan,

- j) Üzerinde yer alan cumhurbaşkanı adaylarına, siyasi partilere, ittifaklara veya bağımsız adaylara ait bölümleri belirgin bir şekilde ve özel olarak karalanmış, çizilmiş veya işaretlenmiş olan,
- k) Üzerinde yer alan matbu yazıların ve şekillerin dışında yazılar veya harfler veya sayılar yazılmış veya şekiller çizilmiş olan, birleşik oy pusulaları geçerli değildir.

Ancak;

Aşağıdaki haller oy pusulalarını geçersiz kılmaz:

- a) Zarfların açılması veya oyların okunması sırasında yırtılması,
- b) Bütünlüğü bozulmaksızın bir kısmının kazaen yırtılması,
- c) Herhangi bir şekilde lekelenmiş olup da bunun özel olarak işaret koymak amacıyla yapıldığının anlaşılabilmesi,
- d) Birleşik oy pusulasının katlanarak zarfa konulması sebebiyle "TERCİH" veya "EVET" mührü ile oy pusulasının arkasına basılan sandık kurulu mühür izinin oy pusulasının diğer kısımlarına geçmesi,
- e) Bir cumhurbaşkanı adayı, siyasi parti, ittifak alanı veya bağımsız aday alanına basılan "TERCİH" veya "EVET" mührünün alanları ayıran çizgili bölgeye taşmış olması,
- f) Başka bir cumhurbaşkanı adayı, siyasi parti, ittifak alanı veya bağımsız adayın alanına taşmamak kaydıyla, cumhurbaşkanı adayı, siyasi parti, ittifak alanı veya bağımsız aday alanına birden çok "TERCİH" veya "EVET" mührü basılması,

- g) Yetkili seçim kurulları tarafından gönderilen ve Türkiye Cumhuriyeti Yüksek Seçim Kurulu filigranı bulunan oy pusulalarının arkasının sandık kurullarının ihmaliyle mühürlenmemiş olması.

Zarftan çıkan oy pusulalarında bir seçim türüne ait olanının geçersiz olması, diğerinin geçersiz sayılmasını gerektirmez.

Hesaba katılan ve katılmayan oy pusulaları

MADDE 43- Birleşik oy pusulasında baskıda silinme veya yanlışlık yapılmış olsa bile, hangi siyasi parti veya bağımsız aday lehine kullanılmış olduğu “TERCİH” veya “EVET” mührünün vurulduğu yerden kesin olarak anlaşılan oy pusulaları hesaba katılır.

Zarfın içinden el ilânı, broşür ya da özel bir işaret, yazı veya şekil taşıyan kâğıt veya işaret amacı taşıyan herhangi bir madde çıkmış olması halinde, bu zarftan çıkan oy pusulası hesaba katılmaz.

Zarfın içerisinden aynı seçim türüne ait birden fazla oy pusulası çıkmış olması halinde, sadece bu seçim türüne ait oy pusulaları hesaba katılmaz, diğerleri hesaba katılır.

O zarfta kullanılması gereken oy pusulalarından biri veya birkaçı eksik çıkarsa bile, zarftan çıkan diğer oy pusulaları hesaba katılır (298/102).

Sandık sonuç tutanağının düzenlenmesi ve ilânı

MADDE 44- Sandık kurulu, (Örnek: 86-Milletvekili, Örnek: 404-Cumhurbaşkanı, Cumhurbaşkanı oylamasının referandum şeklinde yapılması halinde Örnek: 404/A sayılı) sandık sonuç tutanaklarını, iki nüsha olarak, sayım ve döküm işlemleri sırasında elde edilen bilgilere

ve sayım ve döküm cetveli sonucuna göre düzenler. Bu tutanakların ait olduğu bölümüne, seçim bilgileri eksiksiz olarak işlendikten sonra, başkan ve üyeler tarafından ad ve soyadları yazılarak imzalanır; sandık kurulu mührü ile mühürlenir.

Yukarıdaki düzenleme gereğince işlenmesi gereken bilgiler şunlardır:

- 1) Sandığın bulunduğu ilin, ilçenin ve seçim bölgesinin adı ile sandığın numarası,
- 2) Oy vermenin yapıldığı tarih ve gün,
- 3) Oy sandığının sandık kurulu üyeleri ve seçim yerinde bulunanlar önünde açılış saat ve dakikası ile şayet sandık Yüksek Seçim Kurulunca belirlenen saatten sonra açılmış ise bunun sebebi,
- 4) Oy verme saati bitiminde sırada bekleyen ve oy kullandırılan seçmen sayısı,
- 5) İlçe seçim kurulundan teslim alınan toplam zarf sayısı ile kullanılmayarak artan zarf sayısı,
- 6) İlçe seçim kurulundan teslim alınan toplam oy pusulası sayısı ile kullanılmayarak artan oy pusulası sayısı,
- 7) Sandık seçmen listesinde yazılı olan seçmenlerin sayısı,
- 8) Sandık seçmen listesinde kayıtlı olmayan ancak 298 sayılı Kanun gereği o sandıkta oy kullanan seçmen sayısı,
- 9) Oy kullanan seçmenlerin toplam sayısı,
- 10) Sandıktan çıkan zarf sayısı,
- 11) Geçerli zarf sayısı,

- 12) Geçersiz zarf sayısı ve geçersizlik sebebi,
- 13) Zarf sayısı oy kullanan seçmen sayısından fazla ise, eşitliği sağlamak amacıyla yakılan zarf sayısı,
- 14) İçinden hiç oy pusulası çıkmayan boş zarf sayısı,
- 15) İtiraz edilmeksizin geçerli sayılan oy pusulalarının sayısı,
- 16) İtiraz üzerine geçerli sayılan veya hesaba katılan oy pusulası toplamı,
- 17) Geçerli oy pusulalarının toplamı,
- 18) Geçersiz sayılan oy pusulası sayısı ve geçersizlik sebebi,
- 19) Hesaba katılmayan oy pusulası sayısı ve hesaba katılmama sebebi,
- 20) Geçersiz sayılan veya hesaba katılmayan oy pusulası toplamı,
- 21) Cumhurbaşkanı adayları, siyasi partilerin ve bağımsız adayların aldıkları toplam geçerli oylar ile ittifakların her birinin aldığı toplam geçerli ortak oyların rakam ve yazıyla belirtilecek sayısı,
- 22) Oylama iş ve işlemlerine ve oyların sayım ve dökümüne dair yapılan şikâyetlerle bunlara ait kararların nelerden ibaret buldukları,
- 23) Birden fazla sayım ve döküm yapılmış ise sayısı,
- 24) Sayım ve döküm sonucunun başkan tarafından orada hazır bulunanlara ilân edildiği.
- 25) Oy zarfı içinden eksik oy pusulası çıkmış ise, eksik çıkan oyun hangi seçim türüne ait olduğu ve sayısı,

Sandık sonuç tutanağının onaylı bir sureti, sandık kurulu tarafından sandığın konulduğu bina veya yapıda

herkesin görebileceği bir yere asılır. Bu tutanak oy verme gününden itibaren bir hafta süreyle asılı kalır.

Sandık sonuç tutanağının birer sureti, yeteri kadar hazırlanarak sandık kurulu başkanı ve üyelerince imzalandıktan ve mühürlendikten sonra seçime katılma yeterliliği olan ve talep eden cumhurbaşkanı adaylarının, siyasi parti ve bağımsız adayların müşahitlerine verilir. Bu tutanaklar talep halinde öncelikle sandık kurulunun siyasi partili üyelerine imza karşılığında verilir. Ancak bu halde, o partinin müşahidine ayrıca tutanak verilmez. Müşahitlere verilecek sandık sonuç tutanakları, çok yapraklı kopyalı suret biçiminde hazırlanır. Sandık sonuç tutanağı verilen müşahit ve sandık kurulu üyelerinin ad ve soyadları ile temsilcisi oldukları cumhurbaşkanı adayının adı ve soyadı, siyasi partinin adı veya bağımsız adayın adı ve soyadı sandık kurulu tutanak defterine yazıldıktan sonra tutanağın teslim alındığına dair imzaları alınır.

Sandık kuruluna, oy pusulasındaki cumhurbaşkanı siyasi parti veya bağımsız aday sayısından beş fazla sayıda sandık sonuç tutanağı verilir (298/105).

Sayımaya ilişkin kâğıt ve belgelerin paketlenerek torbaya konulması

MADDE 45- Sandık kurulları, kâğıt ve belgeleri ayrı ayrı olmak üzere, ilçe seçim kuruluna teslim etmek için aşağıda yazılı şekilde hazırlar;

- 1) Hesaba katılan ve geçerli oy pusulalarını,
- 2) Sandık kurulunca düzenlenen tutanakları,
- 3) Alt tarafı sandık kurulunca imzalı sayım ve döküm cetvellerini (bir örneği zarf içinde),
- 4) Geçersiz oy pusulalarını (ait olduğu zarfın içinde olmak üzere),

- 5) İtiraza uğrayan oy pusulalarını (ait olduğu zarfın içinde olmak üzere),
- 6) Hesaba katılmayan zarfları (açılmadan önce geçerli olmadığı anlaşılan zarflarsaklanan zarflar - içine oy pusulası konulmamış olan zarflar),
- 7) Kullanılmamış olan oy zarfları ve birleşik oy pusulalarını,
- 8) Tutanak defterini, Ayrı ayrı paketler halinde sararak, sayılarını üzerine yazar ve üzerini sandık kurulunun mührü ile mühürleyip imzaladıktan sonra hepsini birden torbaya koyup ağzını yine kurul mührüyle mühürleyip, imzalar.

Sandık kurulu başkanı, sandık çevresinde seçimle ilgili hiçbir seçim evrakını bırakmaz.

Sayımaya ilişkin torbanın (kâğıt ve belgelerin) ilçe seçim kurulu başkanına veya görevli geçici ilçe seçim kurulu başkanına teslimi

MADDE 46- Sandık kurulu tarafından hazırlanan mühürlü torba ve sandık kurulu mührü, sandık kurulu başkanı ile ad çekme yoluyla belli edilecek siyasi partili en az iki üye tarafından hiçbir gecikmeye meydan verilmeksizin ve hiçbir yere uğranmaksızın en

kısa zamanda, sandık kurulunun bağlı olduğu ilçe seçim kuruluna teslim edilir. Bu maddeye aykırı hareket edenler hakkında cezai kovuşturma yapılır. Sandık kurulunun diğer üyeleri ile müşahitler de isterlerse ve taşıtta yer varsa veya taşıt kendileri tarafından sağlanırsa başkanla birlikte gidebilirler.

İlçe seçim kurulu, torbayı ve sandık kurulu mührünü alarak, torbayı getiren üyeler önünde açıp içindekiler hakkında (Örnek: 88-89) sayılı tutanağı üç nüsha olarak düzenler.

Bu tutanağın alt tarafı torbayı ve mührü teslim edenlerle ilçe seçim kurulu başkanı ve üyelerden biri tarafından imzalanır. Bu tutanağın bir nüshası, il seçim kuruluna gönderilecek evraka bağlanır, bir örneği de sandık kurulu başkanına verilir (298/107).

Kullanılan birleşik oy pusulası, zarf, tutanak ve cetvellere ilişkin bilgiler; ayrı ayrı sayılar halinde (Örnek: 88-89) sayılı tutanakta gösterilir (298/71, 107).

Sandık kurullarınca kullanılacak ve düzenlenecek basılı kâğıtlar

MADDE 47- Sandık kurullarının kullanacağı ve düzenleyeceği basılı kâğıtlara bu Genelge'nin çeşitli maddelerinde değinilmiş veya bazıları örnek sayıları ile birlikte açıkça belirtilmiştir. Ancak kurulların çalışmalarını kolaylaştırmak ve kendi kendilerini denetlemelerini sağlamak üzere bunlardan hangilerinin ne için kullanılacağı ve düzenleneceği aşağıda gösterilmiştir.

A) Seçimle ilgili genel nitelikte basılı kâğıtlar;

- a. Örnek: 19 No.lu 298 sayılı Kanunun oy verme serbestliğine ve gizliliğine dair hükümlerini içeren levha sandık kurullarınca kapalı oy verme yerine asılır.
- b. Örnek: 20 sayılı "Uyarı Levhası", sandık çevresinde seçmenlerin kolayca görüp inceleyebilecekleri bir yere asılır.
- c. Örnek: 2 No.lu Sandık Seçmen Listesi seçmenin isminin bulunması ve oyunu kullanan seçmenlerin imzalaması için kullanılır.
- d. Örnek: 2-C No.lu Sandık Çevresine Asılacak Seçmen Listesi, sandık çevresinde seçmenlerin kolayca görüp inceleyebilecekleri bir yere asılır.

B) 27. Dönem Milletvekili Genel Seçimi için düzenlenecek basılı kâğıtlar;

- a. Örnek: 44 No.lu Aday Listesi,
- b. Örnek: 85 No.lu Sayım ve döküm Cetveli, beş nüsha düzenlenecek,
- c. Örnek: 86 No.lu Sandık Sonuç Tutanağı, sayım ve döküm işlemleri sırasında elde edilen bilgilerden ve sayım ve döküm cetveli sonucundan yararlanılarak düzenlenir ve sandık çevresi içerisinde herkesin görebileceği bir yere bir hafta süre ile kalacak şekilde asılır, onaylı birer örneği siyasi partilere ve isterlerse bağımsız adaylara ve müşahitlere imza karşılığı verilir. Bu tutanak, beş nüsha olarak düzenlenir.

C) Cumhurbaşkanlığı Seçimi için düzenlenecek basılı kâğıtlar;

- a. Örnek: 402 No.lu Aday Listesi
- b. Örnek 403 Sayım Döküm Cetveli, beş nüsha düzenlenecek,
- c. Örnek 417 Sayım Döküm Cetveli, oylamanın referandum şeklinde yapılması halinde düzenlenir.
- d. Örnek 404 Sandık Sonuç Tutanağı, sayım ve döküm işlemleri sırasında elde edilen bilgilerden ve sayım ve döküm cetveli sonucundan yararlanılarak düzenlenir ve sandık çevresi içerisinde herkesin görebileceği bir yere bir hafta süre ile kalacak şekilde asılır, onaylı birer örneği cumhurbaşkanı adaylarına veya yetkilendirdiği kişilere ve müşahitlere imza karşılığı verilir. Bu tutanak, beş nüsha olarak düzenlenir.
- e. Örnek 404/A Sandık Sonuç Tutanağı, oylamanın referandum şeklinde yapılması halinde düzenlenir.

Şikâyet ve itiraz

MADDE 48- Sandık kurulu başkanlarının veya bu kurulların yaptıkları işlemlere veya aldıkları tedbirlere ve bunlara benzer sair işlemlerine veya herhangi bir kimsenin, 298 sayılı Kanun'un koyduğu yasaklara aykırı hareketlerine karşı, bu işlem veya tedbirlerin veya sair işlemlerinin düzeltilmesi veya bu Kanun'un koyduğu yasaklara uymayanların bu hareketlerinin önlenmesi için sandık kurullarına başvurulabilir. Bu şekildeki başvuruya şikâyet denilir. Sandık kurullarınca verilmiş herhangi bir kararın 298 sayılı Kanuna aykırı olması nedeniyle kaldırılması veya bu Kanuna uygun hale getirilmesi için ilçe seçim kurullarına başvurulabilir. Bu başvuruya da itiraz denilir (298/110, 116, 119).

Şikâyete yetkili kimseler

MADDE 49- Şikâyete yetkili kimseler;

- a) Seçme yeterliliğine sahip seçmenler;
- b) Siyasi partiler veya bunların tüzüklerine göre kuruluş kademelerinin (il ve ilçe kuruluşlarının) başkanları veya vekilleri,
- c) Siyasi partiler ve bağımsız adayların müşahitleri,
- d) Adaylar ile milletvekilleri (298/110, 116).
- e) Cumhurbaşkanı adayları veya yetkilendirdiği kişiler.

Şikâyetin şekli

MADDE 50- Şikâyet dilekçe veya sözle yapılabilir. Sözlü şikâyetler gerekçesiyle birlikte bir tutanağa yazılır. Bu tutanak adı, soyadı ve adresi de yazılarak şikâyetçiye imza ettirilir. Şikâyetçi imza atamaz ise sol elinin baş parmağı bastırılır (298/110, 116).

Şikâyet üzerine yapılacak inceleme

MADDE 51- Şikâyet dilekçesini alan veya şikâyeti yukarıdaki madde gereğince tutanağa geçiren sandık kurulu, ilk önce şikâyetçinin bu Genelge'nin 49. maddesine göre şikâyete yetkili kimselerden olup olmadığını inceler ve şikâyetçi, şikâyete yetkili kimselerden değilse, başka bir husus üzerinde durmaksızın şikâyeti hemen reddeder. Kurul, şikâyetçinin şikâyete yetkili kimselerden olduğunu anlarsa, o zaman şikâyetin haklı veya yerinde olup olmadığını inceler.

Şikâyetin karara bağlanması

MADDE 52- Şikâyetin haklı veya yerinde görülmesi halinde kurul, karar yazmaya ihtiyaç olmaksızın, şikâyet konusu tedbir veya işlemi düzeltir yahut bu tedbir veya işlemi kaldırır.

Şikâyetçinin şikâyete yetkili olmaması veya şikâyetin süresinden sonra yapılmış olması veya haksız yahut yersiz görülmesi halinde kurulca şikâyetin reddine karar verilir. Bu halde kurul kararının başkan ve üyeler tarafından imzalanması ve sandık kurulu tutanak defterine işlenmesi lazımdır.

Kurul kararları salt çoğunlukla yani kurul başkan ve üyelerinin yarıdan fazlasının oylarının o karar üzerinde toplanmasıyla verilir. Oylarda eşitlik halinde başkanın katıldığı tarafın oyu üstün tutulur.

Şikâyetin reddine ilişkin kararın bir örneği şikâyetçiye verilir (298/117).

Şikâyetin süresi ve süresinden sonra yapılacak şikâyetin reddi

MADDE 53- Şikâyet en geç, seçim sonuçlarını tespit

eden tutanağın sandık kurulunca düzenlenmesine, diğer bir ifadeyle yazılıp imzalanması anına kadar sandık kuruluna ulaşmalıdır.

Tutanak imzalandıktan sonra ve fakat sandık kurulu dağılmadan önce yapılan sözlü şikâyetlerin veya verilen şikâyet dilekçelerinin sürenin geçmiş olması sebebiyle reddine karar verilir (298/127).

Sandık kurullarının kararlarına itiraz

MADDE 54- Bir şikâyetin reddine ilişkin sandık kurulu kararları ile seçim sonuçlarını gösteren tutanakların sandık kurullarınca düzenlenmesi işlerine veya sandık kurullarının diğer kararlarına karşı itiraz olunabilir.

İtirazda bulunabilecek kimseler, bu Genelge'nin 49. maddesi gereğince şikâyete yetkili olan kimselerdir.

Sandık kurullarının itirazı ilçe seçim kuruluna ulaştırması ve itirazcıya alındı kâğıdı verilmesi Sandık kurullarının kararları, oyların sayım ve dökümü ile tutanakların düzenlenmesine ilişkin iş ve işlemleri aleyhine, ilçe seçim kuruluna itiraz olunabilir.

İtirazlar, cumhurbaşkanı seçimi için sandık sonuç tutanağının düzenlenip başkan ve üyeler tarafından imzalanmasına kadar sözle veya yazıyla, sandık kurulları vasıtasıyla yapılabileceği gibi, oy verme gününden sonraki (25 Haziran 2018 Pazartesi günü saat

17.00'ye) kadar doğrudan ilçe seçim kurullarına yazılı olarak yapılabilir.

İtirazlar, milletvekili seçimleri için sandık sonuç tutanağının düzenlenip başkan ve üyeler tarafından imzalanmasına kadar sözle veya yazıyla, sandık kurulları vasıtasıyla yapılabileceği gibi, oy verme gününden sonraki (26

Haziran 2018 Salı günü saat 15.00'e) kadar doğrudan ilçe seçim kurullarına yazılı olarak yapılabilir.

Sandık başı iş ve işlemlerine karşı, ilçe seçim kuruluna itiraz edilebilmesi için, önce sandık kuruluna şikâyet veya itirazda bulunulmuş olması şart değildir.

İlçe seçim kurulları, yukarıda gösterilen itiraz süresi sona ermeden veya süresinde yapılan itirazları inceleyip bir karara bağlamadan önce, ilçe birleştirme tutanağını düzenleyemez. Bu hükme rağmen, bu tutanağın düzenlenmiş olması, üst seçim kurullarına itiraz için 298 sayılı Kanun'da öngörülen sürelerle başlangıç teşkil etmez (298/128).

İtiraz üzerine verilecek karara sandık kurulunun uyma zorunluluğu

MADDE 55- İtiraz üzerine ilçe seçim kurulu başkanınca veya ilçe seçim kurulunca verilen karar ile sandık kurulunun bir işlemi veya tedbiri düzeltilirse veya sandık kurulunun kararı hükümsüz bırakılırsa, bu karar hemen sandık kuruluna bildirilir. Sandık kurulu bu karara uymak, başka bir ifadeyle kararı olduğu gibi yerine getirmek zorundadır (298/127).

Şikâyetin veya itirazın sandık işlerini durdurmayaacağı

MADDE 56- Sandık kurullarının kararlarına veya tutanakları düzenleme işlerine itiraz edilmiş veyahut kurulların veya başkanlarının işlemlerine yahut tedbirlerine karşı şikâyet edilmiş olması, oy vermeye ve her türlü seçim işlerinin devamına engel olmaz. Diğer bir ifadeyle herhangi bir itiraz veya şikâyet yokmuş gibi seçim işlerine sandık kurullarınca devam olunur (298/118).

Kararların bildirilmesi ve tebliği

MADDE 57- İtiraz üzerine kesin olmayarak verilen kararlar itiraz eden hazır ise sözle bildirilir. Sözlü bildirmede, kararın bildirildiği gün ve saat tutanağa geçirilerek kendisine imza ettirilir. İsterse kararın bir örneği de verilir. İtiraz eden hazır değilse, seçim kurullarının bulunduğu belde veya şehirde muayyen bir yer gösterilmiş olması halinde, karar bu yere asılmak suretiyle tebliğ olunur.

Kurulların kesin kararı tebliğ olunmaz. Ancak itiraz eden başkana başvurduğu takdirde, kendisine gösterilir, isterse bir suret de verilir (298/114).

Dayanak

MADDE 58- Bu Genelge, 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun, 6271 sayılı Cumhurbaşkanını Seçimi Kanunu ile 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanunu hükümlerine dayanılarak Yüksek Seçim Kurulunun 06/05/2018

**135/II SAYILI
GENELGE**

**SEYYAR
SANDIK
KURULLARININ
OLUŞUMU İLE
GÖREV VE
YETKİLERİ**

Kapsam

MADDE 1- Bu Genelge; seyyar sandık kurullarının oluşumu ile görev ve yetkilerini, yapacakları iş ve işlemleri, oy verme şekli ile ilgili esas ve usulleri kapsar. Seyyar sandık kurullarının oluşumu

MADDE 2- Seyyar sandık kurulu, bir başkan, altı asıl ve altı yedek üyeden oluşur ve asıl üyeleri ile toplanır.

Seyyar sandık kurulunun ilişkilendirileceği sandık kurulunun belirlenmesi

MADDE 3- İlçe seçim kurulu başkanı, ulaşım, seyyar sandık sayısı, sabit sandık kurulan binaların konumu ve sandık sayılarını dikkate alarak seyyar sandık kurulu ile sabit bir sandık kurulunu ilişkilendirir. Bu ilişkilendirmede sandık kurullarının işlemlerinin seri, rahat, güvenli, kolay ulaşılabilir ve herhangi bir aksamaya mahal vermeyecek şekilde belirlenmesine özen gösterir.

Bu belirleme, imkânlar ölçüsünde aynı binadaki sabit sandıkların ilişkilendirilmesi suretiyle ve birden fazla seyyar sandık olması halinde sandığın konulduğu binadaki son sandıktan başlamak üzere geriye doğru yapılır.

Seyyar sandık kurulu başkanının belirlenmesi

MADDE 4- İlçede görev yapan tüm kamu görevlilerinin (298 sayılı Kanununun 26. maddesinde sayılanlar hariç) listesi, mülki idare amiri tarafından yerleşim yeri adresleri esas alınmak suretiyle ilgili ilçe seçim kurulu başkanlıklarına gönderilir. İlçe seçim kurulu başkanı,

bu kamu görevlileri arasından ihtiyaç duyulan seyyar sandık kurulu başkanı sayısının iki katı kamu görevlisini

ad çekme suretiyle tespit eder ve bu kişiler arasından mani hali bulunmayanları seyyar sandık kurulu başkanı olarak belirler.

Seyyar sandık kurulu başkanının göreve gelmemesi halinde, kamu görevlileri arasından belirlenen üye, bu üyenin de bulunmaması durumunda en yaşlı üye kurula başkanlık eder. (298/22).

Seyyar sandık kurulu üyelikleri

MADDE 5- İlçe seçim kurulu başkanı, seçime katılma yeterliliğine sahip ve o ilçede teşkilatı bulunan siyasi partilerden, son milletvekili genel seçiminde o ilçede en çok oy almış olan beş siyasi parti tarafından, seçim takvimi dikkate alınarak kendilerine tanınan beş günlük süre içinde bildirilen birer asıl ve birer yedek üye isimleri arasından seyyar sandık kurulu üyelerini tamamlar.

Bu yöntemle tespit edilen seyyar sandık kurulu üye sayısı beşten az olduğu takdirde, eksik kalan üyelikler, aynı şartları taşıyan diğer siyasi partilerden, aldıkları oyların büyüklük sırasına göre aynı usulle tamamlanır.

Oylarda eşitlik halinde ad çekilir.

Buna rağmen beş asıl ve beş yedek üyenin tümü belirlenemediği takdirde, seçime katılma yeterliliğine sahip ve o ilçede teşkilatı bulunan diğer siyasi partiler arasından ad çekilir. Ad çekmedeki sıraya göre, eksik üyelik sayısı kadar adı çıkan siyasi partinin, aynı usulle bildireceği kimselerle seyyar sandık kurulu üyelikleri tamamlanır.

İlçe seçim kurulu başkanı, seyyar sandık kurulunun kalan bir asıl ve bir yedek üyesini belirlemek için önce, 22 nci maddenin birinci fıkrası uyarınca bildirilen listeden seyyar sandık kurulu başkanı olarak belirlenmeyenler arasından,

ihtiyaç duyulan seyyar sandık kurulu üye sayısının iki katı kamu görevlisini ad çekme suretiyle tespit eder ve bu kişilerden mani hali bulunmayanları seyyar sandık kurulu asıl ve yedek üyesi olarak belirler.

Üyeliklerin bu şekilde doldurulması mümkün olmazsa, eksiklikler, ilçe seçim kurulu başkanı tarafından, o çevrede bulunan ve seyyar sandık kurulunda görev verilmesinde sakınca olmayan kimseler arasından tamamlanır (298/23).

Seyyar sandık kurullarında görev alamayacaklar

MADDE 6- İdare amirleri, zabıta amir ve memurları, Askeri Ceza Kanunu'nun 3. maddesinde yazılı (sivil memurlar dâhil) askeri şahıslar, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri ve adaylar seyyar sandık kurullarına seçilemezler (298/26).

Seyyar Sandık kurullarının teşekkülüne karşı şikâyet ve itiraz

MADDE 7- Seyyar sandık kurullarının teşkiline dair şikâyet, ilçe seçim kurulu veya başkanı tarafından yapılan işlemlerin düzeltilmesi için bu işlemlerin neticesinden itibaren bu kurullara veya başkanlarına sözlü olarak veya dilekçeyle iki gün içinde (4-5 Haziran 2018 tarihleri arasında) 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun'un 110. maddesinde gösterilenler tarafından yapılır.

Şikâyetin reddine dair kararlara karşı, 7 Haziran 2018 Perşembe günü il seçim kuruluna itiraz olunur. İl seçim kurulu 8 Haziran 2018 Cuma günü kararını kesin olarak verir. Bu şikâyetin yapılmamış olması sandık kurulunun teşekkülüne karşı itiraza engel olmamakla birlikte, itirazın

sandık kurulunun teşekkülünden itibaren yukarıda belirtilen sürede yapılması şarttır (298/119).

Seyyar Sandık Kurullarının Görev ve Yetkileri

MADDE 8- Seyyar sandık kurullarının başlıca görev ve yetkileri şunlardır:

- a) Sandığın taşınmasında ve seçmenin hastalığı dikkate alınarak oy kullanma sırasında gerekli önlemleri almak (Gerekirse maske takılması, vb),
- b) Oyun gizliliğini sağlamak amacıyla seyyar oy kabininin yerleştirilmesini ve seçmenin rahat oy kullanmasını sağlayacak tedbirleri almak,
- c) Görev yaptığı seyyar sandığın seçmen listesinde kayıtlı olmayıp da, başka bir sandık seçmen listesinde kayıtlı olan sandık kurulu başkan ve üyelerine, seyyar sandık kurulu üyelerini görev yerlerine ulaştırmak için görevlendirilen kişilere ve varsa o sandığın güvenliğini sağlamakla görevli kolluk görevlilerine ilçe seçim kurulundan aldıkları belgelere istinaden oy kullandırmak, oy kullandıkları seçmen listesinin sonuna yazmak, imzalarını almak ve belgeleri ilçe seçim kuruluna teslim etmek,
- d) Seyyar sandıktan çıkan zarfları saymak, "Seyyar Sandık Kurulunca Düzenlenecek Uygunluk Tespit Tutanağı" ile önceden ilişkilendirilen ve sayımın yapılacağı sabit sandık kuruluna teslim etmek,
- e) Oy verme işleri hakkında ileri sürülecek şikâyet ve itirazları incelemek ve karara bağlamak, kararları tutanak defterine geçirerek altını imzalamak,
- f) Sandık kurulu tutanak defteri ile gerekli diğer tutanakları düzenlemek ve altını imzalamak,

- g) İlişkilendirildiği sandığa oy kullanılan zarfların tesliminden sonra elinde kalan malzemeyi sandık ve seyyar oy kabini dışında torbaya koyarak, Örnek 88/A sayılı “Seyyar Sandık Kurulu Tarafından İlçe Seçim Kuruluna Teslim Edilen Malzemeyi Gösterir Tutanak” ile bağlı olduğu ilçe seçim kuruluna teslim etmek,
- h) Kanunlarla ve Yüksek Seçim Kurulu genelge ve kararları ile verilen diğer görevleri yapmak (298/71-6).

Oy verme işlemlerini, müşahitler de isterlerse ve taşıtta yer varsa veya taşıt kendileri tarafından sağlanmak suretiyle izleyebilirler.

Seyyar sandık kurulu başkanının öncelikle yapacağı işler

MADDE 9- Seyyar sandık kurulu başkan ve üyeleri; oy verme günü saat 06.00 da bağlı olduğu ilçe seçim kurulu başkanlığında hazır bulunmak ve ilçe seçim kurulu başkanından aşağıda yazılı oy verme araçlarını kontrol ederek tutanakla teslim almak zorundadırlar.

Görev sırasında kullanacakları araç, sürücüsü ile birlikte ilçe seçim kurulu başkanlığınca temin edilir.

Sandık kurulu başkanınca;

- a) Görevli olduğu sandık için ağız mühürlü kese içine konulmuş numaralı sandık kurulu mührü ve iki adet “TERCİH” veya “EVET” yazılı mührü,
- b) Filigranlı kâğıttan üretilmiş ve Yüksek Seçim Kurulu tarafından üstü numaralanıp mühürlenmiş birleşik oy pusulası paketini, (Oy pusulası paketleri ilçe seçim kurulunca 40 adetlik paketler olarak önceden hazırlanır.)

- c) Filigranlı kâğıttan üretilmiş ve ön yüzünün sol üst köşesinde Türkiye Cumhuriyeti Yüksek Seçim Kurulu amblemi bulunan ve ilçe seçim kurulu başkanlığı mührünü taşıyan (SARI) renkli oy zarflarına ait paketi (Oy zarfı paketleri ilçe seçim kurulunca 40 adetlik paketler olarak önceden hazırlanır.)
- d) Oy sandıklarının önüne yapıştırılacak sandık numarasını gösterir etiket,
- e) İstampa, ıstampa mürekkebi, mühür mumu ve sicim ile sayfaları ilçe seçim kurulu başkanlığınca mühürlenmiş tutanak defteri, sayım cetvelleri ve tutanak kâğıtları, tükenmez kalem, maske,
- f) Her sayfası ilçe seçim kurulu başkanı tarafından mühürlü ve sonu onaylı olan iki nüsha seyyar sandık seçmen listesi,
- g) Sahiplerine verilememiş olan seçmen bilgi kâğıtları,
- h) Sandık Kurullarının Görev ve Yetkilerini Gösterir 135 sayılı Genelge,
- i) Seyyar Sandık Kurullarının Görev ve Yetkilerini Gösterir 135/II sayılı Genelge,
- j) Seyyar sandık kurulu başkan ve üyeleri ile o sandığın güvenliğini sağlamakla görevli kolluk güçlerinin ve ilçe seçim kurulu tarafından seyyar sandık kurulu başkan ve üyelerini görev yerine ulaştırmak için görevlendirilmiş kişilerin oy kullanma haklarının bulunduğu dair belgeler,
- k) Seyyar oy verme kabini ve oy sandığı
- l) İmza cetveli ilçe seçim kurulundan temin edilir.

Seyyar sandık kurulunun andiçmesi

MADDE 10- Seyyar sandık kurulu başkan ve üyeleri, oy verme günü, göreve başlamadan önce, ilk iş olarak, birer birer aşağıdaki şekilde and içer.

“Hiçbir tesir altında kalmaksızın, hiç kimseden korkmadan, seçim sonuçlarının tam ve doğru olarak belirmesi için, görevimi kanuna göre, dosdoğru yapacağıma, namusum, vicdanım ve bütün mukaddesatım üzerine and içerim.” (298/70).

Başkan veya üyelerden bir kısmının göreve gelmemesi (Çoğunluğun sağlanması)

MADDE 11- Seyyar sandık kurulu üyelerinden biri veya birkaçı göreve gelmezse veya görevini yapmazsa, ceza hükümleri saklı kalmak üzere, yerine yedek üyelerden biri getirilir. Şayet, bu dahi mümkün olmaz ve kurul üyeleri sayısı (başkan hariç) üçten aşağı düşerse bu konu tutanağa geçirilir ve eksiklikler, o seçim bölgesinde seçme yeterliliğine sahip, okur-yazar olanlar arasından başkanın seçeceği kimselerle tamamlanır.

Seyyar sandık kurulu başkanının görevi başına gelmemesi veya bırakıp gitmesi halinde, yerine kamu görevlileri arasından belirlenen üye, bu üyenin de bulunmaması durumunda en yaşlı üye kurula başkanlık eder. Yaş konusunda uyuşmazlık çıkarsa resmi kimlik belgesindeki bilgi esas alınır. Doğum tarihlerinin de aynı olması durumunda ad çekilir. Göreve gelmeyen veya bırakıp giden başkan yahut üyenin yerine görevlendirilen kişi, önceki başkan veya üye daha sonra gelse dahi görevini sürdürür.

Seyyar sandık kurulu başkanı ve üç üyenin hazır bulunması halinde eksik üyeliklerin tamamlanması yoluna gidilmez.

Seyyar sandığın konulacağı yerin belirlenmesi

MADDE 12- Seyyar sandık, yatağa bağımlı seçmenin evinde gizlilik temin edilecek ve oy kullanma rahatlığı sağlanacak şekilde belirlenir.

Seyyar oy kabini

MADDE 13- Oyun gizliliğini sağlamak amacıyla seyyar oy kabini seçmenin rahat oy kullanmasını sağlayacak şekilde belirlenir.

Oy verme gününde sandık kurulunun toplanma zamanı ve hemen yapacağı işler

MADDE 14- Seyyar sandık kurulu oy verme günü olan 24 Haziran 2018 Pazar günü oy verme saatinden en az bir saat önce sandık başında toplanarak andiçer. Başkan, ilçe seçim kurulundan kontrol ederek teslim almış olduğu keseyi açarak ilçe seçim kurulunun bulunduğu binada sandık kurulu mührünü ve ayrıca “TERCİH” veya “EVET” mührünü masanın üzerine koyar. Bundan sonra seçim sandığının boş olduğunu orada bulunan sandık kurulu üyeleriyle müşahitler önünde tespit ederek sandığın kapağını kapatır ve kapağı mühür bozulmadan açılmayacak şekilde sandık kurulu mührü ile mühürler.

Seyyar sandık kurulu; ilçe seçim kurulu başkanlığından teslim aldığı ve filigranlı kâğıttan üretilmiş, üzeri Yüksek Seçim Kurulunca numaralanıp mühürlenerek paketlenmiş birleşik oy pusulası paketini açıp, tümünü sayar; birleşik oy pusulalarının her birinin arkasını sandık kurulu mührü ile mühürler ve birleşik oy pusulalarının sayısı ile her birinin arkasının sandık kurulu mührüyle mühürlenmiş olduğunu tutanak defterine geçirir.

Seyyar sandık kurulu ilçe seçim kurulundan teslim alınan filigranlı kâğıttan üretilmiş ve ön yüzünün sol üst köşesinde Türkiye Cumhuriyeti Yüksek Seçim Kurulu amblemi ve ilçe seçim kurulu başkanlığı mührünü taşıyan sarı renkte bastırılmış olan oy zarflarını sayar, her zarfın üzerine sandık kurulu mührünü basar ve zarfların sayısı ile her birinin ön yüzünün sandık kurulu mührüyle mühürlenmiş olduğunu tutanak defterine geçirir.

Sandık kurulu, sandık numarasını gösteren etiketi sandığın önüne yapıştırır.

Seyyar sandık kurulu bu işlemlerden sonra, seçmenlerin adreslerine göre bir güzergâh belirler ve sandık seçmen listesinde kayıtlı olan tüm seçmenlerin bildirdikleri adreslere tahsis edilen araçla gider. Adreste seçmenin bulunmaması veya makul sürede

kapının açılmaması durumunda, bu husus sandık seçmen listesine şerh düşülür ve aynı zamanda tutanak defterine işlenerek imza altına alınır. Bu durumda o seçmenin adresine tekrar gidilmez.

Kurulca yapılacak işlemler, alınacak tedbirler

MADDE 15- Kanun gereği seyyar sandık kurulunca alınması gereken tedbirler ve yapılması gereken işlemler üzerinde anlaşma olmadığı takdirde, kurulu oluşturan üyelerin yarısından bir fazlasının görüşüne göre karar alınır veya işlem yapılır. Oyların eşitliği halinde başkanın katıldığı tarafın görüşü üstün tutulur. Seyyar sandık kurulu tarafından verilen kararlar veya yapılan işlemler varsa matbu tutanağa, yoksa olayın mahiyetine göre tutanak defterinin boş sayfalarına sırayla yazılarak başkan ve üyeler tarafından imzalanır.

Kanuna göre başkan tarafından yapılması gereken işler ve özel olarak sandık başında yapılacak işler (açıklamalar ve uyarılar) üyeler tarafından da yapılabilir.

Oy verme yetkisi

MADDE 16- Onaylı seyyar sandık seçmen listesinde yazılı her seçmen, oy verme yetkisine sahiptir.

298 sayılı Kanun'da sayılan istisnalar dışında, seyyar sandık seçmen listesinde kaydı olmayanların oy kullanmalarına izin verilmez.

Her seçmen, kanunda sayılan istisnalar dışında, hangi seyyar sandık seçmen listesinde kayıtlı ise ancak o sandıkta oy kullanabilir.

Bir seçmen, aynı seçim türü için birden fazla oy kullanamaz.

Oy verme düzeni

MADDE 17- Seyyar sandık başında seçmene, vereceği oy hakkında hiçbir kimse müdahale, telkin veya tavsiyede bulunamaz. Seçmen oy kullanamayacak durumda ise oyun gizliliğini ihlal etmeyecek şekilde bir yakınının yardımı ile oy kullanması sağlanır.

Oy verme süresi

MADDE 18-

24 Haziran 2018 Pazar günü, Cumhurbaşkanı seçiminin ikinci oylamaya kalması durumunda ise, 8 Temmuz 2018 Pazar günü oy verme süresi tüm yurttan 08.00 – 17.00 saatleri arasındadır.

Oy vermenin bitiş saati geldiği halde, seyyar sandık seçmen listesinde yer almasına rağmen adresine gidilemeyen seçmenler varsa, bu seçmenlerin adreslerine gidilerek oy vermeleri sağlanır.

Oy vermenin bitiş saatinden önce, seyyar sandık seçmen listesinde yer alan tüm adreslere gidilerek oy verme işleminin tamamlanması halinde seyyar sandık kurulu ilişkilendirildiği sandık kurulunun bulunduğu yere giderek sandıkların açılış saatini burada bekler. Sandıklar, açılış saatinde ilişkilendirildiği sandıkla beraber açılır.

Seçmenin kimliğinin tespiti

MADDE 19-Adresine gidilen seçmen; Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarasını taşıyan; Türkiye Cumhuriyeti Kimlik Kartı, Geçici Kimlik Belgesi, nüfus cüzdanı, resmî dairelerce verilen soğuk damgalı kimlik kartı, pasaport, evlenme cüzdanı, askerlik belgesi,

sürücü belgesi, hâkim ve savcılar ile yüksek yargı organı mensuplarına verilen mesleki kimlik kartı, avukat, noter ve askerî kimlik kartı gibi kimliğini tereddütsüz ortaya koyan resimli, resmî nitelikteki belgelerden birini başkana verir ve seçmen sıra numarasını söyler. Bu belgelerden birini vermeyen seçmen oy kullanamaz. (298/87, 91).

Belediyeler ile köy veya mahalle muhtarlarınca düzenlenip onaylanan kimlik belgeleri seçmenin kimliğinin tespitinde geçerli değildir (298/87). Üzerinde Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası olmayan resimli ve resmî bir kimlik belgesi ibraz eden seçmenin oy kullanabilmesi için, bu belgelerin yanında ayrıca seçmen bilgi kâğıdını veya nüfus müdürlüklerince verilmiş nüfus kayıt örneğini ibraz etmesi şarttır.

Oy verme

MADDE 20-

a) Oy vermeden önceki işler;

Seyyar sandık kuruluna kayıtlı seçmen, oyunu kullanmadan önce kimlik belgesini ve varsa seçmen bilgi kâğıdını başkana verir ve kimliğini ispat eder. Sandık kurulu başkanı, adrese giderken seyyar sandık seçmen listesi ile sandık kurulu mührünü ve EVET/TERCİH mührlerini bir keseye koyarak yanına alır. Seyyar sandık kurulu üyelerinden biri sandığı, diğeri seyyar oy kabinini taşır.

b) Oy verme işlemi;

Seyyar sandık kurulu tarafından seçmenin adı seyyar sandık seçmen listesinde bulunduktan sonra, seçmene oy kullandırılır.

Başkan, kanuna uygun biçimde hazırlanmış ve mühürlenmiş oy zarfı ile birleşik oy pusulasını, hiçbir tarafında herhangi bir işaret bulunmadığını ve arkasının sandık kurulu mührü ile mühürlü olduğunu, kurul üyelerine, müşahitlere ve seçmene gösterdikten sonra “TERCİH” veya “EVET” mührünü seçmene vererek seyyar oy kabinini seçmenin en rahat oy kullanabileceği şekilde yerleştirir.

Başkan tarafından seçmene;

ba) Birleşik oy pusulalarında tercih ettiği cumhurbaşkanı adayı, siyasi parti, ittifak veya bağımsız aday için ayrılan bölümden dışarı taşırmamak suretiyle “TERCİH” veya “EVET” mührünü basması, “TERCİH” veya “EVET” mührü dışında herhangi bir yerine imza atmaması veya işaret koymaması, aksi halde oyunun geçersiz

sayılacağı, birleşik oy pusulasını düzgün bir şekilde katlayıp zarfa koyması ve yapıştırması gerektiği,

- bb)** Birleşik oy pusulalarından başka, zarfa hiçbir şey koymaması, aksi halde kullandığı oyun geçersiz olacağı,
- bc)** Seçmene birleşik oy pusulaları verildikten sonra hata veya başka bir neden ileri sürülerek yeni bir birleşik oy pusulası verilemeyeceği,
- bd)** Cumhurbaşkanı ve milletvekili seçimi oy pusulalarının aynı zarfa konulacağı, açıklanır.

Seçmen, sandık kurulu başkanının açıkladığı şekilde hareket ettikten sonra seyyar oy kabininde kullandığı ve zarfa koyduğu oyları, bizzat veya bir yakını vasıtasıyla sandığa atar. Kurul başkanı oyunu kullanan seçmene kimlik kartını verirken seçmen listesindeki adı karşısına imza cetveli kullanarak imzasını attırır. Seçmen, imza atmasını bilmiyor veya herhangi bir sakatlığı nedeniyle imza atacak durumda bulunmuyorsa, sol elinin başparmağını basar. Sol elinin başparmağı olmayanların hangi parmağını bastığı listenin imza bölümüne ayrıca yazılır. Hiç parmağı olmayan seçmenin durumu adı karşısına yazılıp başkan tarafından imzalanır.

Okuma - yazma bilmeyen seçmenlerin oy kullanmaları

MADDE 21- Okuma - yazma bilmeyen seçmenlere, oylarını kullanmaları konusunda başkaları tarafından sandık çevresinde yardım edilemez. Okuma - yazma bilmeyen seçmen, sorduğu ve istediği takdirde sandık kurulu başkanı, sadece birleşik oy pusulaları üzerinde bulunan cumhurbaşkanı adayı, siyasi parti ve ittifakların işaretlerinden hangisinin hangi aday veya partiye ait olduğunu ve tercih ettiği cumhurbaşkanı adayı, siyasi

parti ve ittifakların diğer bölüme taşırmamak suretiyle “TERCİH” veya “EVET” mührünü basması ve birleşik oy pusulalarını katlayıp sarı renkli zarfa koyarak ağzını yapıştırması gerektiğini anlatır.

Okuma - yazma bilmeyen seçmenlere oy verme sırasında yardım etmek amacıyla oy verme yerine kendisinden başka kimse giremez ve oy kullanma sırasında yardım edemez.

Seyyar oy kabininde müdahale yasağı

MADDE 22- Seyyar sandık kurulu başkan veya üyeleri ile adreste hazır bulunanlar, oy verme sırasında seçmenlere yardım etmek amacıyla seyyar oy kabinine oyun gizliliğini ihlal edecek şekilde müdahale edemez.

Sandık seçmen listesine kayıtlı olmayan seçmenlerin oy kullanması

MADDE 23- İlçe seçim kurulu başkanı, seçimin yapıldığı çevrede oy verme hakkına sahip olduğu halde, (Seçimin yapıldığı seçim çevresindeki seçmen listesinde kayıtlı olması koşuluyla) görev yaptığı seyyar sandığa ait seçmen listesinde kayıtlı bulunmayan;

- a) Seyyar sandık kurulu başkan ve üyelerinin,
- b) Seyyar sandığın güvenliğini sağlamakla görevli kolluk güçlerinin,
- c) İlçe seçim kurulu tarafından seyyar sandık kurulu üyelerini görev yerine ulaştırmak için görevlendirilmiş kişilerin,

her birine seçmen olduğunu ve seçimde oy kullanabileceğini gösteren ve sandık seçmen listesindeki bilgileri kapsayan bir belge verir (Örnek: 142). Ayrıca, bu seçmenlerin esas kayıtlı olduğu sandık seçmen listesine

meşruhat verilmek üzere kayıtlı bulunduğu sandık kurulu başkanlığına durumu yazı ile bildirir.

Bu madde uyarınca, ilçe seçim kurulu başkanı tarafından kendilerine oy kullanma hakkı bulunduğu ilişkin olarak belge verilen görevliler, bu belge ile görevli oldukları seyyar sandıkta oy verirler.

Seyyar sandık kurulu, bu madde kapsamında oy kullanan kimselerin ilgili belgelerini, oy verme işleminden önce alır. Bu belgeler, diğer seçim evrakı ile birlikte Örnek 88/A sayılı “Seyyar sandık kurulu tarafından ilçe seçim kuruluna teslim edilen malzemeyi gösterir tutanak” ile kurulun bağlı olduğu ilçe seçim kuruluna teslim edilir.

Bu madde uyarınca oy kullanan seçmenlerin ad ve soyadları ile kimlik bilgileri, oy kullandıkları sandık seçmen listesinin sonuna yazılarak karşısına imzaları alınır.

Yukarıda sayılan seçmenlerin sayısı o sandık seçmen listesine dâhil edilmez; oy kullanan seçmenlerin toplamına dâhil edilir.

Seyyar sandık kurulunun oy verme işlemi bittikten sonra yapacağı işler

MADDE 24-

Seyyar sandık kurulu, oy verme işlemi saat 17.00'den önce bitmişse saat 17.00'yi beklemeden; saat 17.00 itibariyle seyyar sandık seçmen listesinde yer almasına rağmen adresine gidilemeyen seçmenler varsa, bu seçmenlerin adreslerine gidilerek oy vermeleri

sağlandıktan sonra derhal ilişkilendirildiği sandığın bulunduğu yere hareket eder. Seyyar sandık kurulu saat 17.00'den önce oy verme işlemini tamamlamış ise, saat 17.00'ye kadar ilişkilendirildiği sandıkta bekler.

Seyyar sandık kurulu ile ilişkilendirilen sandık kurulu, seyyar sandık kurulu gelmeden ve uygunluk teslim tutanağı ile seyyar sandık kuruluna ait zarflar teslim alınmadan kendi sandığını açamaz.

Mühürlü seyyar oy sandığını saat 17.00'den sonra ilişkilendirildiği sandığın bulunduğu yerde ve bu sandıkta oy verme işlemi bittikten sonra açar. Sandıktan çıkan zarflar, seyyar sandık kurulu başkanı tarafından yüksek sesle iki defa sayılır. İki sayım arasında fark olursa, üçüncü sayım yapılarak sonucuna göre işlem yapılır ve seçimde kullanılan toplam zarf sayısı tespit edilir.

Bütün zarflar sayıldıktan sonra, geçerli olup olmaması yönünden aşağıdaki şekilde kontrol edilir.

- a) Sandık kurulunca verilen biçim ve renkte olmayan,
- b) "Türkiye Cumhuriyeti Yüksek Seçim Kurulu" filigranı olmayan kâğıttan imal edilmiş olan,
- c) Yüksek Seçim Kurulu amblemi olmayan,
- d) Üzerinde İlçe Seçim Kurulu mührü bulunmayan,
- e) Üzerinde sandık kurulu mührü bulunmayan,
- f) Tamamı yırtılmış olan,
- g) Üzerinde İlçe Seçim Kurulu ve sandık kurulu mührü dışında herhangi bir mühür, imza, yazı, parmak izi veya herhangi bir işaret bulunan, zarflar geçersiz sayılır.

Ancak, üzerinde sandık kurulu mührü bulunmamasına rağmen Türkiye Cumhuriyeti Yüksek Seçim Kurulu filigranı, amblemi ve ilçe seçim kurulu mührü bulunan zarflar ile üzerinde leke veya çizik bulunsada dahi bunun özel işaret koymak amacıyla yapıldığı kesin olarak anlaşılabilen zarflar geçerli sayılır.

İtiraza uğrayan zarflar ile itiraza uğramadan geçersiz

sayılan zarflar, seyyar sandık kurulu başkanı tarafından bir kenara ayrılır. Seyyar sandık kurulu, bütün zarflar kontrol edildikten sonra, itiraza uğrayan zarfları inceleyerek, geçerli veya geçersiz sayılması yönünde kararını verir. Bundan sonra, o sandıktan çıkan geçerli ve geçersiz oy zarflarının toplam sayısı ayrı ayrı Seyyar Sandık Kurulunca Düzenlenecek Uygunluk Tespit Tutanağının ilgili yerine işlenir.

Geçersiz zarflar seyyar sandık kurulunca paketlenir ve paketin üzeri mühürlenerek zarf sayısı yazılır. Bu zarflar saklanır ve kesinlikle açılmaz.

Bu işlemler yapıldıktan sonra, o sandıktan çıkan geçerli ve geçersiz zarfların toplam sayısı ile oy kullanan seçmen sayısı karşılaştırılır.

Zarf sayısı, oy kullanan seçmen sayısına eşit veya eksik ise başkaca bir işlem yapılmaz.

Zarf sayısı, oy kullanan seçmen sayısından fazla ise eşitliği sağlamak için önce geçersiz zarf sayısı düşülür. Geçersiz zarf sayısının düşülmesi halinde de eşitlik sağlanamıyorsa, sandık kurulu başkanı geçerli zarflar arasından, eşitliği sağlayacak sayıda zarfı gelişi güzel çeker ve bu zarflar açılmadan derhal yakılarak imha edilir. İmha edilen zarf sayısı, Seyyar Sandık Kurulunca Düzenlenecek Uygunluk Tespit Tutanağına yazılır.

Bu tutanak seyyar sandık kurulu ile ilişkilendirilen sabit sandık kurulu tarafından beraberce imzalandıktan sonra seyyar sandık kurulunca paketlenen geçersiz zarflar ile geçerli sayılan zarflardaki kullanılan oylara ait oy zarfları ile uygunluk tespit tutanağının bir örneği ilişkilendirilen sandık kuruluna teslim edilir.

İlişkilendirilen sandık kurulu 135 sayılı Genelge uyarınca kendi sandığına ait zarf sayım ve tespitini yaptıktan sonra,

oy sayımına geçmeden önce seyyar sandık kurulunun geçerli zarfları ile kendi sandığından çıkan geçerli zarfları karıştırarak oy sayımına geçer.

Seyyar sandık kurulundan teslim alınan geçerli zarfların sayısı ilişkilendirilen sandığın sandık sonuç tutanağının ilgili yerlerine işlenir.

Seyyar sandık kurulunun malzemeleri ilçe seçim kuruluna teslimi

MADDE 25- Yukarıdaki tüm işlemler bittikten sonra seyyar sandık kurulu başkanı tarafından, ilçe seçim kuruluna teslim edilmek üzere “TERCİH” veya “EVET” mühürleri mühür kesesine konulur.

Ayrıca, kullanılmayan birleşik oy pusulaları ve zarfların sayısı tutanağa (Örnek 88/A) geçirilerek bunlarla birlikte oy sandığı, sandık kurulu mühürleri ile diğer oy kullanma araç ve gereçlerini sandık kurulu başkanı ile ad çekme yoluyla belli edilecek siyasi partili en az iki üye tarafından hiçbir gecikmeye meydan verilmeksizin ve hiçbir yere uğranmaksızın en kısa zamanda, sandık kurulunun bağlı olduğu ilçe seçim kuruluna Örnek 88/A sayılı “Seyyar Sandık Kurulu Tarafından İlçe Seçim Kuruluna Teslim Edilecek Malzemeyi Gösterir Tutanak” ile teslim eder. Bu maddeye aykırı hareket edenler hakkında cezai kovuşturma yapılır.

Sandık kurulunun diğer üyeleri ile müşahitler de isterlerse ve taşıtta yer varsa veya taşıt kendileri tarafından sağlanırsa başkanla birlikte gidebilirler.

Hüküm bulunmayan haller

MADDE 26- Bu Genelge’de hüküm bulunmayan hallerde 135 sayılı Genelge’nin bu Genelge’ye aykırı olmayan hükümleri uygulanır.

Dayanak

MADDE 27- Bu Genelge, 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun, 6271 sayılı Cumhurbaşkanı Seçimi Kanunu ile 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanunu hükümlerine dayanılarak Yüksek Seçim Kurulunun 08/05/2018 tarih ve 2018/397 sayılı kararı ile kabul edilmiştir.

ŞİKAYET ve İTİRAZ DİLEKÇELERİ

SANDIK KURULU İŞLEMLERİNE KARŞI ŞİKAYET DİLEKÇESİ **Örnek 1**

..... İlçe Seçim Kurulu

..... Sandık Kurulu Başkanlığına

...../...../ 2018

ŞİKAYET EDEN :

KONU : Cumhurbaşkanı ve 27. Dönem Milletvekili Genel Seçimlerinde kurul işlemlerine / alınan önlemlere / tutanak düzenlenmesine karşı şikayetimizin sunulmasıdır.

AÇIKLAMALAR : Kurulunuz, oy kullanılması / sayım döküm / tutanak düzenlenmesi sırasında şu işlemi yapmıştır:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Bu uygulama usule, yasalara, YSK karar ve genelgelerine aykırıdır.

Bu nedenle yapılan işleme / sayıma karşı şikayetimi sunuyorum. İşlemin düzeltilerek hukuka aykırılığın giderilmesini dilerim.

Saygılarımla.

Adres : **Adı – Soyadı** :

.....

..... **İmzası** :

.....

**SANDIK KURULUNUN RET KARARINA KARŞI SANDIK KURULU
ARACILIğIYLA SUNULACAK İTİRAZ DİLEKÇESİ** **Örnek 2/A**

..... İlçe Seçim Kurulu Başkanlığına
Sunulmak Üzere Nolu Sandık Kurulu Başkanlığına
...../...../2018

İTİRAZ EDEN :

**İTİRAZ ONUNAN
KARAR** : Nolu Sandık Kurulunun/...../2018
tarihli ve sayılı kararı

AÇIKLAMALAR : Cumhurbaşkanı ve 27. Dönem Milletvekili Genel Seçimlerinde
..... Nolu sandık kurulunca oy kullanılması / sayım döküm / tutanak düzenlenmesi
sırasında şu işlem yapılmıştır:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

.....Usule, yasalara, YSK karar ve
genelgelerine aykırı olan ve yukarıda anlatılan şekilde yapılan uygulamaya karşı
şikayetimiz sandık kurulunca reddedilmiştir. şikayetimize ilişkin ret kararının kaldırılarak
sonucun hızlı bir şekilde ilgili sandık kuruluna ulaştırılmasını ve hukuka aykırılığın
giderilmesini dilerim.

Saygılarımla.

Ek : Nolu Sandık Kurulu Ret Kararı

Adres : **Adı – Soyadı** :

.....

.....

İmzası :

.....

**SANDIK KURULUNUN RET KARARINA KARŞI DOĞRUDAN İLÇE SEÇİM
KURULUNA SUNULACAK İTİRAZ DİLEKÇESİ** **Örnek 2/B**

..... İlçe Seçim Kurulu
Başkanlığına

...../...../2018

İTİRAZ EDEN :

**İTİRAZ ONUNAN
KARAR** : Nolu Sandık Kurulunun/...../2018
tarihli ve sayılı kararı

AÇIKLAMALAR : Cumhurbaşkanı ve 27. Dönem Milletvekili Genel Seçimlerinde
..... Nolu sandık kurulunca oy kullanılması / sayım döküm / tutanak düzenlenmesi
sirasında şu işlem yapılmıştır:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

.....Usule, yasalara, YSK karar
ve genelgelerine aykırı olan ve yukarıda anlatılan şekilde yapılan uygulamaya karşı
şikayetimiz sandık kurulunca reddedilmiştir. Şikayetimize ilişkin ret kararının kaldırılarak
sonucun ilgili Sandık Kurulu'na ulaştırılmasını ve hukuka aykırılığın giderilmesini dilerim.

Saygılarımla.

Ek :..... Nolu Sandık Kurulu Ret Kararı

Adres : **Adı – Soyadı** :

.....

..... **İmzası** :

.....

**SANDIK KURULUNUN SEÇİM SONUÇLARINI GÖSTERİR TUTANAĞINA
KARŞI İLÇE SEÇİM KURULUNA SUNULACAK İTİRAZ DİLEKÇESİ Örnek 3**

..... İlçe Seçim Kurulu
Başkanlığına

...../...../ 2018

İTİRAZ EDEN :

KONU :..... Nolu Sandık Kurulunun seçim sonuçlarını gösterir tutanağının düzenlenmesi işlemine itirazımızdan ibarettir.

AÇIKLAMALAR : Cumhurbaşkanı ve Milletvekili Genel Seçimlerinde Nolu sandık kurulunun sandık sonuç tutanağı düzenlenmesi sırasında yaptığı, aşağıda anlatılan işlem usule, yasalara, YSK karar ve genelgelerine aykırıdır. Bu durum seçim sonuçlarını da etkilemiştir. Bu nedenle itiraz ediyorum ve tutanağın iptali ile düzeltilmesini dilerim.

İtiraza Konu İşlem

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Saygılarımla.

Adres : **Adı – Soyadı :**

.....
.....
.....
.....
.....

İmzası :

**SANDIK KURULU
ÜYELERİ VE
GÖZLEMCİLER
(MÜŞAHİTLER) İÇİN
REHBER**

**CUMHURBAŞKANI VE
27. DÖNEM
MİLLETVEKİLİ
GENEL SEÇİMİ**

2018